

η'. Ο προδοσίας^{m)} τοῦ οὐκίου κατηγορήσας συν-
ηγόρου, μετὰ ἀπόδειξιν τὰς προσφύρουςⁿ⁾ αὐτῷ τιμω-
ρίας ἐπάγει, καὶ ἐξ ἀρχῆς^{o)} ἢ ὑπόθεσις κινήσεται·
μὴ ἀποδείξας δέ, ὡς συκοφάντης ἀτιμωθήσεται, καὶ
στέρξει μὴ ἐγκαλεσάμενος^{p)} τὴν ἀπόφασιν.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ἐγκαλεσάμενος τὴν ἀπόφασιν] Ὅταν οὐκ ἐξεκα-
λέσαιο ἔδυνάτο^{q)} γὰρ ἐγκαλέσασθαι, καὶ τὰ τῆς προδο-
σίας γυμνάξωιν^{r)}.

Ὁ παρῶν τίτλος ἐπιγράφεται περὶ συνηγόρων διαφόρων
δικαστῶν.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ.

Ὁ ἠτῶμενος κατὰ προδοσίαν τοῦ ἴδιου συνηγόρου, ἀνα-
τρέπει τὴν κατ' αὐτοῦ ἐξελεγχθεῖσαν ψήφον, μετὰ τὰς ἀπο-
δείξεις ἐκλήπτου μὴ χρήζων. τοῦτο δὲ νοεῖ κατὰ τὴν τελευ-
ταίαν διατάξιν τοῦ παρόντος τίτλου.

ΘΑΛΕΛΑΙΟΥ.

Δικαστήσιν τις, καὶ ἴτηθεις προσῆλθε βασιλεῖ, διαβύλ-
λων τὸν συνηγόρῳντα αὐτοῦ, ὡς προδεδωκότα τὴν δίκην, καὶ
διὰ τοῦτο παρακαλῶν ἀνατροπῆν τὴν ἐξελεγχθεῖσαν κατ' αὐ-
τοῦ ἀπόφασιν. πρὸς τοῦτο τοῖνυν ὁ βασιλεὺς ἀπέγραψεν
οὕτως· εἰ τὸν δικολόγον σου προδεδωκέναι νομίζεις, καὶ πλη-
ρώσεις τὴν κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν, τούτῳ, ἀποδείξεις, ὅτι
προδεδωκεν, οὐκ ἐπιλείπει κατ' αὐτοῦ ἀπόφασιν κατὰ τὴν
ἀξίαν^{s)} τοῦ ἁμαρτήματος, καὶ οὕτω καὶ τὰ τῆς πρωτοτύπου
δίκης ἀνωθεν ζητηθήσεται· εἰ δὲ μὴ ἀποδείξεις, ὅτι προδέ-
δωκε, καὶ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ζημιωθήσῃ, καὶ τοῖς κεκοιμημένοις,
καθ' ὃν οὐκ ἐξεκαλέσω, ἀναγκῶν ἐξείς ἐμμεῖναι. ξένον ἐστὶ
τοῦτο τὸ νομῖμον, ὅτι ὁ διὰ τὴν προδοσίαν τοῦ δικολόγου ἠ-
τηθείς, καὶ χωρὶς ἐκλήπτου δύναται τὴν δίκην ἀνωθεν ἀγοπῆ-
ζεσθαι. πρῶτον δὲ ἀνάγκη ἀποδεικνύειν αὐτὸν τὴν τοῦ δικο-
λόγου προδοσίαν, καὶ τότε ἔξεστιν αὐτῷ περὶ τῆς δίκης ἀνω-
θεν κινεῖν.

ὡς συκοφάντης ἀτιμωθήσεται^{t)}] Οὐχ ὅτι ἀτι-
μοῦται^{u)}, οὐδὲ γὰρ ἐν πούβλικῳ δικαστηρίῳ ἐσυκοφάντησεν,
ἀλλ' ὅτι ἐπίσημος γίνεται ἐπὶ συκοφαντίᾳ.

ιθ'. Οἱ τοῦ ἐπάρχου, καὶ τῶν ἄλλων δικαστηρίων
συνήγοροι, ὅσα προφάσει τοῦ ἐπιτηδεύματος ἐκτήσαν-
το^{v)}, ταῦτα ὡς ἰδιόκτητον πεκούλιον μετὰ τὴν τοῦ
πατρὸς τελευτὴν ἐκδικεῖταισαν.

ΣΧΟΛΙΟΝ w).

Τοῦ αὐτοῦ τίτλου διάταξις δ'. ζῆται τὸ κδ'. κεφάλαιον.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ.

Τὰ ἀπὸ συνηγορίας κτηθέντα κληρονομία νοοῦνται μετὰ τε-
λευτῆν τοῦ πατρὸς τοῦ κληρονομήσαντος ἐπεξουσίου. τὸ αὐτὸ φησὶ
καὶ τὸ τέλος τῆς η'. διατ. τοῦ παρόντος τίτλου. μέμνησο τῆς
ζ'. διατ. τοῦ να. τίτλ. τοῦ α'. βιβλ. καὶ ἀναγνωθὶ βιβλ. ιβ'.
τίτλ. λα. x) διατ. α'. καὶ τίτλ. λς. y) διατ. ε'. ἐνθα γνώσῃ,
οὕτως z) ἄλλοι κληρονομία^{a)} πεκούλια ἔχουσι.

ΘΑΛΕΛΑΙΟΥ.

Πρὸς ἐπάρχον πραιτωρίων ἢ διάνταξις αὕτη ἀντιγραφείσα
νομοθετεῖ, καὶ τοὺς ἐν τῷ φόρῳ τῆς ἐπαρχίας, καὶ τοὺς παρὰ
πᾶσι τοῖς ἄρχουσι συνηγόρους, εἰ τι δυνήθεισαν ἐκ τῆς συν-
ηγορίας ἢ προφάσει αὐτῆς κτησασθαι, ἢ εἰ τι ἤδη ἐκτήσαντο,
τοῦτο μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν τελευτῆν, κατεξαιρέτων
ὡσανεὶ κληρονομίαν πεκούλιον αὐτοὺς ἔχειν κατὰ μίμησιν τῶν
στρατιωτῶν, καὶ εἰς τὴν οἰκίαν ἐξουσίαν αὐτῶ διεδικεῖν.
ταύτης ἐμνημόνευσά σοι τῆς διατάξεως καὶ ἐν τῷ α'. βιβλ. να'.

m) Cod. Coisl. προδοσίαν. Theod. προδοσία. n) Cod. Coisl. τὰς πρὸς φύρους. o) Cod. Coisl. ἐξ ἀρχῆς. p) ἐγκαλεσάμενος
etiam Synops. Basilic. Sed Basilica Fabroti ἐγκαλεσάμενος. Male. Idem mendum in Glossis Nomicis: Ἐφορῆς λέγεται ἢ ἐγ-
χλητος. Leg. ἐκλήπτος. Vid. Harpocration v. Ἐφορῆς. R. Etiam Cod. Coisl. Haen. et Theod. ἐγκαλεσάμενος. q) Cod. Haen.
ἔδυνάτο. r) Cod. Haen. γυμνάξωιν. Quod bene se habet. s) τὴν ἀξίαν τοῦ ἁμαρτήματος. In L. I. C. h. t. pro temeritate
commissi. Sed Thalelaeus legit, pro merito commissi. Quod et ipsum recte et Latine dicitur. Nam meritum est τῶν μέ-
σων. Vid. Andr. Schott. Observ. Human. Lib. II. cap. 16. et Brissou. de V. S. in h. v. Ad rem ipsam nihil interest, utram
lectionem sequere. R. t) In Cod. Haen. signo α'. ad textum abligamur. u) Vid. L. 4. §. 4. D. de his, qui not. infam. R.
v) Theod. ἐκτήσαντο. Sed supra literas χο scriptae sunt literae πτ. w) Hoc scholium deest in Cod. Lugd. Bat. et in edi-
tione Ruhnk. Additur ante hanc Theodori interpretationem in Cod. Haen. x) Cod. Haen. λ'. y) Cod. Haen. λβ'. z) Cod.
Haen. ὅτι τινές. a) Cod. Haen. κληρονομία.

XVIII. Qui advocatum suum praevaricationis ac-
cusaverit, post probationem competentibus eum poenis
subiicit, et causa de integro tractabitur. Quodsi non
probaverit, velut calumniator notabitur, et cum non
provocaverit, rebus iudicatis stabit.

L. I.
C. II. 7.

SCHOLIUM.

provocatione non facta] quando non appella-
vit: poterat enim appellare, et de praevaricatione ex-
periri.

Hic titulus inscribitur de Advocatis diversorum iudi-
ciorum.

THEODORI.

Qui advocati sui praevaricatione victus est, idque
demonstraverit, evertit sententiam adversus se latam,
neque post probationem indiget provocatione. Hoc enim
intellige secundum ultima verba huius constitutionis.

THALELAEI.

Litigans quis et in iudicio victus adit Imperatorem,
advocatum suum accusans, tanquam litis praevaricato-
rem; ideoque petit, ut sententia adversus se lata ever-
tatur. Ad haec Imperator sic rescripsit: si patronum
causae praevaricatum putas, et impleveris accusationem
adversus eum institutam, id est, probaveris, eum esse
praevaricatum, non deerit adversus eum pro merito quaer-
recti sententia: atque ita de principali causa denuo quaer-
retur. Quodsi non docueris praevaricatum, et calumniae
poenam sustinebis, et rebus iudicatis, adversus quas
non provocasti, te acquiescere oportebit. Alienum a
iuris ratione est, eum, qui advocati praevaricatione
causa cecidit, vel sine provocatione denuo actione expe-
riri posse. Sed primum necesse est, eum advocati prae-
varicationem probare, et tum ipsi denuo de causa quaer-
rere licet.

velut calumniator notabitur] non quod in-
famia afficitur (neque enim in publico iudicio calumnia-
tus est), sed quod insignis sit notabilisque calumnia.

XIX. Advocati Praetoriani, et aliorum iudicio-
rum quicquid occasione professionis acquisierint, vel-
uti peculium suum post patris obitum vindicent.

L. 4.
C. eod.

SCHOLIUM.

Eiusdem tituli const. 4. Quaere caput. 24.

THEODORI.

Castrensia, quae ex advocacione quaesita sunt, post
patris mortem filiifamilias esse intelliguntur, qui ea ac-
quisierat. Idem dicitur in fine const. 8. huius tit. Me-
mineris const. 7. tit. 51. lib. I. et legas lib. 12. tit. 31.
const. I. et tit. 37. const. 6. unde disces, quinam prae-
terea castrensia peculia habeant.

THALELAEI.

Haec constitutio ad Praef. Praet. rescripta sancit,
ut advocati cum in foro P. P. tum aliorum iudiciorum,
si quid ex advocacione vel occasione eius acquirere po-
tuerint, aut iam acquisierint, id post patris obitum,
praecipuum veluti castrense peculium habeant, ad exem-
plum militum, idque proprio dominio vindicent. Cuius
quoque constitutionis mentionem feci lib. I. tit. 51. com-
mentatus in 7. eius tituli constitutionem. Illa enim,

τίτλ. ὑπομημαίζων τὴν ζ'. τοῦ τίτλου διάταξιν. ἐκείνη γὰρ τὰ ἀπὸ συνεδρίου κτηθέντα βουλομένη ἐξαίρετα εἶναι τῶν κτηθέντων, ἰδικῶς προσέταξε, τὸ μετὰ τελευτῆν τῶν πατέρων ἔχειν αὐτοὺς ἐξαίρετα, ἄπερ ἐκτήσαντο. καὶ αὕτη δὲ τοῖς αὐτοῖς ἐγγράστο περὶ τούτου ἡτοιχῆς, καὶ δοκεῖ μοι ὁ ρότος τοιοῦτος εἶναι: ἵνα ἐν ζωῇ μὲν τοῦ πατρὸς δοκῶσιν εἶναι δεσπότηαι τῶν ἀπὸ συνηγορίας ἢ συνεδρίου κτηθέντων οἱ ὑπεξουσίαι, μετὰ δὲ τελευτῆν τῶν πατέρων αὐτῶν, ἵνα τότε ὅσα ἐκτήσαντο, μόνου διεκδικῶσι. ταῦτα γὰρ μετὰ τὸ ἡτόχον, ὡς ἐκατέρωθεν διατάξιν μνημονεύσει τῆς τοῦ πατρὸς τελευτῆς, καὶ τότε ἐπαγαγεῖν τὸ, ἐξείναι τοῖς κτησάμενοις διεκδικεῖν ἄπερ ἐκτήσαντο. εἰ γὰρ καὶ ἐν ζωῇ τοῦ πατρὸς ἠθέλον αἱ διατάξεις αὐτὰ τὸν συνηγορησάντα, καὶ τὸν συνεδρευσάντα ἔχειν ἴδια ἄπερ ἐκτήσαντο, τίς χρὴ εἶναι ἢ ἐπαγαγεῖν post patris obitum. ἐγὼ οὖν τῆς παρὰ γνώμης ε) οὐκ ἀφίσταμαι. ὁ δὲ βουλομένος ἐτέρωσ δ) τὰς δύο ταύτας διατάξεις ροεῖν, ὡς βουλοταί, ροεῖτω αὐτάς. ἐμπνεύοντος γὰρ ἐστὶν τὸ λέγειν, ἄπερ ρομῆζει, εἰ καὶ τινες μὴ πειθόνται τῇ αὐτοῦ ἐμπνεύσει. ἰνάγωθη δὲ τῆν η'. διατ. τούτου τοῦ τίτλ.

Ἐρωτήσεις: τί γὰρ ὅλος ἢ ταύτην, ἢ ἐκείνην τὴν διάταξιν ρομῆζει εἶναι χρειώδη σήμερον, μετὰ τὴν τοῦ εὐσεβεσταίου βασιλέως ρ) ρομοθεσίαν τὴν ἐπιτροπέουσιν τὰ ἐκ πάσης αἰτίας κτώμενα τοῖς ὑπεξουσίαις, μὴ προσπορίζεσθαι τοῖς πατρίαισιν αὐτῶν (αὕτη ἢ διατάξις f) κείνη βιβλ. με. τίτλ. δ'. κεφ. θ'.); μάθε. γέγονε μὲν ἀληθῶς τοιαύτη διάταξις, ἥτις ἐκλείουσα, ὅσα κτώμενα οἱ ὑπεξουσίαι μὴ ἐκ τῆς ὑποστάσεως τῶν ἐχόντων αὐτοὺς ἐν ποτεσίαι, ἀλλ' ἐξ ἄλλων οἰονοῦποτε αἰτιῶν, εἴτε ἀπὸ καμύτων ς) οἰκειῶν, εἴτε ἀπὸ φιλοτιμίας τῆς τύχης, ταῦτα εὐκέναι τοῖς ἀπὸ γαμικῆς αἰτίας κτηθεῖσι, καὶ τοῖς ἐκ μητροῦ γένους περιελθοῦσιν εἰς τοὺς ὑπεξουσίαις πρᾶγμασιν. ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀπροσπορίστοις ἐρύλαξεν ἢ διατάξεις ἐκείνη τὸν οὐσοῦφροντικὸν τοῖς πατρίαισιν. ἐὰν δὲ ὅλος αἱ διατάξεις αὐταὶ κατὰ τὴν τινῶν ἐμπνεύσειν, καὶ ζῶντων ἐπὶ τῶν πατέρων βούλωνται τὰ ἀπὸ συνηγορίας ἢ συνεδρείας κτηθέντα τοῖς υἱοῖς διαφέρειν, ὡς τὰ ἀληθῆ κτισθέντα πεκουλία, τότε οὐδὲ τῶν οὐσοῦφροντικῶν, ἐφ' οἷς ἐκτήσαντο οἱ παῖδες ἀπὸ συνηγορίας καὶ συνεδρείας, ἔχουσιν οἱ πατέρες αὐτῶν, ἄπερ οὐδὲ ἐπὶ τοῖς κτισθέντοις πεκουλίοις ἔχουσιν οἱ πατέρες οὐσοῦφροντικῶν. κατὰ μέντοι τὴν ἐμὴν παρὰδοσιν ς), ὅμως ἐφύλασσεται τὰ ἀπὸ συνηγορίας κτηθέντα σήμερον, τοῖς ἐξ ἄλλης οἰασθησοῦν αἰτίας κτηθεῖσι, καὶ μὴ προσπορίζομενοις κατὰ ἐκείνην τὴν διάταξιν. εἰς γὰρ ὅτε περιέτω ὁ πατὴρ, δύναται αὐτοῖς κεχρηθῆναι, καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτῆν τότε διεκδικοῦσιν αὐτὰ κατεξείρητον οἱ κτησάμενοι. ἐπεὶ γὰρ ὡσανεὶ κτισθέντα εἶσι τὰ ἀπὸ τινος τέχνης τῷ ὑπεξουσίῳ προσπορίζομενα, διὰ τοῦτο καὶ ὡς ἰδιοκτητῶν πεκουλίον εἶπε τοῦτο ὁ Βασίλειος. κτισθέντα γὰρ ἰδιοκτητῶν τὸ κτισθέντων, ὡσανεὶ δὲ ἰδιοκτητῶν, τὸ μὴ ὄν κτισθέντων, ἀλλ' ὡσανεὶ κτισθέντων, οἷα εἶσι τὰ ἀπὸ ἐλευθέρων σπουδασμάτων. καὶ ζήτη βιβλ. λθ'. τίτλ. α'. κεφ. ξγ'.

Τρία εἶδῶν εἶδη τῶν πεκουλίων. τὰ μὲν γὰρ εἶσι παγανικά, ὧν καὶ ἡ χρῆσις ὄρε καὶ ἡ δεσποτεία τῶν πατέρων ὅταν ἔχη ὁ υἱὸς ἐλευθέρων πεκουλίον, διοίκησιν λαβὼν ἀπὸ τοῦ πατρὸς, τὰ δὲ ἀπροσπορίστα, τὰ ἀπὸ βασιλικῆς φιλοτιμίας, καὶ μητροικῆς δωρεῆς, ὧν ἢ μὲν χρῆσις ἐστὶ τοῦ πατρὸς, ἢ δὲ δεσποτεία ὄρε τὸν ἐκατέρωθεν θύνατον. τὰ δὲ εἶσι κτισθέντα, ὡς τὰ τοῖς στρατιώταις ἀπὸ τῶν οἰκειῶν ὀφρακίων προσπορίζομενα, ὧν καὶ ἡ χρῆσις καὶ ἡ δεσποτεία ὄρε τὸν υἱόν ὁμοίως καὶ τὰ ὡσανεὶ κτισθέντων, τὰ ἀπὸ ἐλευθέρων σπουδασμάτων. καὶ τούτων γὰρ ἡ χρῆσις καὶ ἡ δεσποτεία ὄρε τὸν ὑπεξουσίον κ).

ὅσα προφάσει λ) Πολλάκις γὰρ οὐκ ἐξ αὐτῆς μόνης τῆς συνηγορίας ἐκτήσαντο m), ἀλλὰ προφάσει τοῦ συνηγορησάν

quae ex adsessionis officio acquisita erant, acquirentibus propria esse volens, specialiter sancivit, ut post patris obitum, quod acquisivissent, sibi proprium haberent. Haec vero iisdem hac de re usa est verbis; mihi que eius sensus talis esse videtur, videlicet ut filifamilias, patre superstite, eorum, quae ex advocacionis vel adsessionis munere acquisierint, domini esse credantur, post patris vero obitum, illa ipsa sibi solis vindicent. Movet enim me, quod in utraque constitutione mentio fit patris obitus, et tum demum additur, licere acquirentibus vindicare, quae acquisierint. Quodsi enim harum constitutionum ea fuisset sententia, ut advocatus et adessor, patre etiam nunc superstite, quaecunque acquisivissent, sibi propria haberent, quid addere necesse erat, post patris obitum. Itaque ego ab hac sententia non discedo. Qui aliter has constitutiones intelligere velit, intelligat, ut volet. Nam interpretis est dicere, quid sibi videatur, quamvis alii eius sententiae haud accedant. Lege vero const. 8. huius tit.

Interrogatio: quid vero est, quod vel hanc vel illam constitutionem hodie necessariam putes, post promulgatam piissimi Imperatoris sanctionem, qua, quaecunque filifamilias ex qualibet causa acquisita sunt, non acquirentur eorum patribus? (Haec constitutio reperitur lib. 45. tit. 4. cap. 9.) Disce. Est sane talis constitutio sanciens, quaecunque filifamilias sibi non ex substantia eorum, in quorum potestate sunt, acquisierint, sed ex aliis quibuscunque causis, sive ex laboribus suis, sive ex liberalitate fortunae, ea similia videri illis, quae ex nuptialibus causis acquisita sunt, atque his, quae ex materno genere ad filiosfam. perveniunt. Sed et in his adventitiis eadem constitutio usumfructum patribus reservavit. Quodsi vero omnino hae constitutiones, secundum nonnullorum interpretationem, patribus adhuc viventibus, ea, quae ex advocacione vel adsessione quae sita sunt, filii prodesse volunt, tanquam vera peculia castrensia, tunc neque usumfructum eorum, quae filii ex advocacione vel adsessione acquisiverunt, patres habebunt, uti nec in castrensibus peculii habent. At secundum explicationem meam ea, quae ex advocacione obtigerunt, hodie pari iure censentur cum illis, quae ex quavis alia causa acquisita sunt, et neutiquam cum illis, quae parta sunt secundum illam constitutionem. Quousque enim pater superstite est, illis uti frui potest; et post eius obitum demum ea sibi vindicant acquirentes. Quoniam vero quasi castrensia sunt, quae ex arte quadam filiofamilias obveniunt; ideo etiam Basilicus ὡς ἰδιοκτητῶν hoc peculium appellavit, id est, proprio labore partum. Proprie enim ἰδιοκτητῶν castrense est; sed quasi ἰδιοκτητῶν, non castrense, sed quasi castrense; quale est, quod nobis obtingit ex studiis liberalibus. Quaere lib. 39. tit. 1. cap. 63.

Tres sunt species peculiorum. Quaedam enim pagana sunt, quorum ususfructus et dominium ad patrem pertinent; quamvis useat filius liberum peculium, administratione a patre accepta. Quaedam vero adventitia, veluti ex Principis largitione et matris liberalitate quae sita, quorum ususfructus ad patrem pertinet, dominium autem ex utriusque morte pendet. Quaedam denique castrensia sunt, veluti quae militibus ex officio suis acquisita sunt, quorum ususfructus et dominium ad filiofamilias pertinet. Similiter et quasi castrensia, quae ex liberalibus studiis obveniunt. Nam horum quoque ususfructus et dominium esse penes filiofamilias.

Quaecunque occasione] Saepe enim non ex advocacione solum acquisivit; sed eius occasione in ho-

b) Sic Cod. Haen. Rulnk. συνεδρευσάντα. c) Cod. Haen. περὶ τούτου γνώμης. d) Cod. Haen. post ἐτέρωσ statim ponit ροεῖν et tamen post διατάξεις repetit. e) Cod. Haen. addit ἡμῶν. f) Est L. 6. C. de bonis, quae lib. in potest. patr. const. R. g) MS. κτισμάτων. Quod mutavi ex L. cit. ubi, laboribus suis. Sic etiam Basilica loco in Scholias laudato, et Harmenopolus Lib. V. Tit. II. p. 364. R. Cod. Haen. κτημάτων. Nihilosecius omnino probanda videtur Ruhnkenii emendatio. h) Verba illa κατὰ μέντοι τὴν ἐμὴν παρὰδοσιν in MS. cum praecedentibus connectuntur. Sed Scheltinga noster ea cum sequentibus coniunxit, locumque antea subobscurum hac sola distinctione reddidit clarissimum. R. i) ὄρε Cod. Haen. sine iota. Ceterum in huius vocis scribendae ratione librarius sibi non constat; modo deest iota, modo additur. k) Post verba ὄρε τὸν ὑπεξουσίον in Cod. Haenel. haec addita sunt: τὸ αὐτὸ ἐν ἀποειλεόμενι (Cod. ἐναποειλεόμενι) ἀναψηλάφησις καὶ λογοθῆσιον. ἐκατέρωθεν γὰρ λογοθῆσιον. σημειώσω, ὅτι ἀναψηλάφησις λαμβάνεται. Haec autem verba magis pertinent ad L. 6. C. hui. tit. quae infra legitur. l) Cod. Haenel. loco verborum ὅσα προφάσει signo γ'. ad haec textus verba remittit. m) Cod. Haenel. ἐκτισσαντο.

τις^{η)} ἐγένετο αὐτῷ φίλος μὴ ἐγνωσμένος αὐτῷ, καὶ ἐκείνος δια-
τιθέμενος ἔγραψεν αὐτὸν κληρονομοῦν, ἢ λεγόντων αὐτῷ κατα-
λέλοιπεν, ἢ καὶ περιῶν ἐδοξασατο αὐτῷ ταῦτα. οὐκ ἔστι μὲν
ἐκ τῆς συνηγορίας, προφάσει δὲ τῆς συνηγορίας κτηθέν^ο).

ὡς ἰδιόκτητον περὶ οὐλίον^{η)}] Τοῦτο μάχεσθαι δο-
κεῖ τῇ ἐμῇ παραδόσει. ὁμοίως ἐγὼ καὶ τοῦτο τὸ ἄρτον νοῶ,
ὅτι μετὰ τελευτῆν τοῦ πατρὸς ἀπεικάζει τὰ κτηθέντα τῷ κεν-
στρεσίῳ πεκουλίῳ. ὡς γὰρ εἶπον, πᾶν με ταράττει, τὸ καὶ
ἐν ταύτῃ καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ διατάξει κείσθαι, post patris
obitum. πᾶν δὲ συναγωνίζεσθαι τοῖς τῆν ἐναντίαν ἐμοὶ δε-
χομένοις ἐξήγησεν, τὸ ἀπεικάζει ταύτην τῆν διάταξιν τοῖς
καυστρεσίῳ πεκουλίῳ, καὶ τὸν δικολόγον τῷ στρατιωτῇ.

ζ'. Ὅσα τοῖς τοῦ ἐπάρχου τῶν πραιτωρίων συν-
ηγόροις περιλοτμήνται, τούτων καὶ οἱ τοῦ ἐπάρχου τῆς
πόλεως ἀπολαύεωσαν^{η)}).

κα'. Μηδενίᾳ τοῖς τοῦ ἐπάρχου τῶν πραιτωρίων
δικολόγοις ἐπιβαλλέσθω φροντὶς παρά τινος τῶν δικα-
στῶν, ἢ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐπάρχου, ἢ τοῖς τῶν ἐπαρ-
χιῶν, ἢ τῶν περιβλέπτων ἀρχόντων συνηγόροις· μήτε
οὖν ἐποψία, μήτε ἐξίσωσις, μήτε ἔργον οἰκοδομῆ^{η)},
μήτε δικαίων ἀναρηλάρησις, μήτε λογοθέσιον, μήτε
ἄλλο τι τοῖς συνηγόροις ἐπιταπέσθω, εἰ μὴ μόνον τὸ
ἐν ἐκείνῳ διαίξιν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ συνηγοροῦσι· πεν-
τήκοντα χρυσίου λιτρῶν^{η)} ἐπιτίμιον ὑφορωμένης τῆς
τάξεως, εἰ τι τούτων παραβαθῆι.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

ἀναψηλάρησις^{η)}] ἀναψηλάρησις τῶν λογαριασμῶν, ἢ
δικαιώματα.

λογοθέσιον] λογαριασμός.

δικαίξιν τῷ τόπῳ] Ζῆται βιβλ. ζ. τίτλ. α'. κεφ. β'.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

χωρὶς τοῦ διαίτησαι^{η)}] Τοῦτέστι δικαίωσι. δικα-
στὴν γὰρ καὶ ἀκόνα καλῶς δίδουσι ὁ ἀρχὸν τῶν συνηγορῶν,
καὶ τοῦτον μέντοι ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ συνηγορεῖ. ἐάν οὖν
λόγου χάριν ὁ δικολόγος ἐν τῇ Τύρῳ μόνῃ, κατὰ τὸ πολὺ δια-
τίβῃ, καὶ ἐκεῖ συνηγορῇ, ἢ ἐν ἑτέρῃ τῆς ἐπαρχίας πόλει παρα-
πέμψῃ αὐτῷ, καὶ μεθόδῳ ταύτῃ ἀναγκάζειν αὐτὸν ὡς περὶ
παρουσίασιν γενέσθαι^{η)}. ἐν αὐτῷ γὰρ μὴ τῷ τόπῳ, ἐν
ᾧ δικολογεῖ, βούλεται διαίξιν αὐτὸν ἢ προκειμένη διαίξις.
οἶδα^{η)} καὶ πολλοὺς ἀρχόντας καὶ τοὺς παλαιότεροις δικολόγοις
καὶ ὄργην προστίθει ἐκδοκῶν ποιησάτας^{η)}, καὶ ἐξ ἀδικίας
αὐτῶν πόλεως ἐγγίζουσι, ἀλλὰ πᾶν μακρὴν ἀφεσιμότητα. καὶ
οὐδεὶς ἐτόλμησεν ἀντιθέσθαι αὐτοῖς ταύτην τὴν διάταξιν· ἐπει-
δὴ ὀργιζόμενοι ἐπηρεάζουσι προχερῶς, μακρὰ φροντίζοντες
τῶν διατάξεων.

κβ'. Τῶν αὐτῶν ἀπολαύεωσαν^{η)} προνομίων^{η)} ὁ παρὰ
τῷ ἐπάρχῳ^{η)} τοῦ Ἰλλυρικοῦ συνιστάμενος, καὶ ὁ παρὰ
τῷ ἐπάρχῳ τῶν πραιτωρίων.

κγ'. Οἱ παρὰ^{η)} τῷ ἐπάρχῳ τῶν πραιτωρίων, ἢ^{η)}
τῷ ἐπάρχῳ τῆς πόλεως ἐκατὸν πενήκοντα εἶναι ὀρί-
σθησαν συνηγόροι, καὶ μήτε ἀξάνεσθαι, μήτε μει-
οῦσθαι^{η)} τὸν ἀριθμὸν. ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκ τούτων γινώ-
μενοι τοῦ δημοσίου συνηγόροι^{η)}, πάσης τάξεωτικῆς,

minis sibi ante ignoti amicitiam pervenit; qui ipsum in
testamento heredem scribit, vel legato honorat, vel
etiam superstes donis mactat. Qualia non ex advoca-
tione quaesita sunt, sed occasione illius.

ut peculium suum] Hoc sententiae meae ad-
versari videtur. Attamen hunc quoque textum ita intel-
ligo, ut ea, quae acquisita sunt, post patris obitum pec-
culio castrensi comparentur. Nam, ut dixi, valde me
moveret, quod in utraque constitutione legitur, post pa-
tris obitum. Plurimum vero iis, qui contrariam inter-
pretationem sequuntur, patrocinatur, quod illa consti-
tutio, quae sic parta sunt, castrensibus peculii comparat,
et advocatum militi.

XX. Quicquid advocatis P. P. indultum est, eo
et advocati praefecturae urbariae fruuntur. L. 5.
C. II. 7.

XXI. Nulla advocatis Praetorianis a quoquam
iudice vel ab ipso Praefecto Praet. cura imponatur:
nec advocatis fori provincialis; nec spectabilium iudi-
cum. Nulla igitur inspectio, nulla peraequatio, nulla
operis constructio, nulla discussio, nullum ratiocini-
um, nullum denique aliud iis mandetur, praeter ar-
bitrium solum in eo loco, ubi advocacionem prae-
stant: quinquaginta librarum auri poena officio fe-
riendo, si quid horum non observaverit. L. 6.
C. cod.

SCHOLIUM.

ἀναψηλάρησις] discussio rationum.

λογοθέσιον] ratiocinium.

arbitrium in eo loco] Quaere lib. 7. tit. I.
cap. 2.

INTERPRETATIO.

praeter arbitrium] Id est disceptationem. Nam
Magistratus vel invitum advocatum recte dat arbitrum,
in eo tamen loco, ubi advocacionis officium exercet. Si
igitur, ut hoc utar, advocatus tantum Tyri plerumque
versetur, ibique causas agat, Magistratus ipsi non po-
test litis Beryti vel in alia eius provinciae urbe agitatae
cognitionem delegare, cumque hac ratione ad sistendum
et quasi exhibendum se compellere. Nam praesens con-
stitutio vult, illum in eo loco solo, ubi advocati mu-
nere fungitur, arbitrum esse. Plures novi magistratus,
qui similitate ducti veteranis etiam advocatis cognoscendi
provinciam delegare solent, non in urbe aliqua propin-
qua, sed plurimis dissita intervallis. Nec quisquam au-
sus est hanc iis constitutionem opponere; propterea
quod irati facile ad calumnias prolabantur, parum re-
veriti constitutiones.

XXII. Iisdem privilegiis fruuntur advocati Prae-
fecturae Illyricanae, quibus advocati Praetorianae
sedis. L. 7.
C. cod.

XXIII. Advocatio Praefecturae Praetorianae et
Urbicae centum quinquaginta numero togatis con-
clusa est, minime vel augendo vel minuendo. Sed
qui ex illis ad fisci patronatum pervenerint, a cohort-
tali vel alia viliori conditione cum liberis suis sol-

η) Cod. Haen. τὸν pro τὶς. ο) Cod. Haen. pro κτηθέν habet ἐκνήθη. η) Cod. Haen. signo δ'. ad verba textus ὡς
ιδιόκτητον πεκουλίον remittit. θ) Cod. Coisl. ἀπολαβέτωσαν. Frequens est in hoc Cod. MS. confusio verborum ἀπολαβέν et
ἀπολαβέν. ι) Verba μήτε ἔργον οἰκοδομῆ in Cod. Haen. desiderantur. Cod. Coisl. pro ἔργον habet ἔργων. κ) Fabr. λιτρῶν
χρυσίου. λ) Huc pertinent verba Cod. Haen. quae supra post verba ὅτι τὸν ὑπεξούσιον addidit. Cf. notamk) praecedentem.
μ) Scholiastes Versionem sequitur diversam ab ea, quae prae manibus est: quod alibi etiam in his Commentariis observa-
vimus. Sed semel notasse suffecerit. R. ν) Forte vertendum est: eumque hac ratione ad sistendum et quasi exhibendum se
compellere. Certe παρονομασθαι pro exhibere frequens est apud Graecos Ictos. De aliis verbi notionibus vide Spanhem. in
Iulian. p. 139. R. in Addendis. ν) Cod. Haen. post οἶδα inserit δέ. ξ) Cod. Haen. ποιήσαντα. Minus recte. η) Cod. Haen.
ἀπολαβέτωσαν. ζ) προνομίων apud Fabr. deest. α) Cod. Haen. et Coisl. pro ἐπάρχῳ τοῦ Ἰλλυρικοῦ habent ἀρχόντι τοῦ Ἰλλυ-
ρικοῦ. β) Huius constitutionis versio in Basilicis (Fabroti) minus plena. R. c) Cod. Coisl. pro ἢ habet καί. δ) Cod. Coisl.
post μειοῦσθαι addit τούτων. ε) Cod. Coisl. post συνηγόροι addit, καὶ τὸν ἐναυτῶν ἐν τῷ τοῦ δημοσίου συνηγορῶν

καὶ τῆς χειρόνος ἐλευθεροῦσθωσαν μετὰ τῶν παίδων f) τύχης· καὶ Κόμητες ἔστωσαν Consistoriani g), μηδὲν ὧν ἐκτίσαντο ἐξ οἰουδήποτε τίτλου, τοῖς ὧν εἰσιν ὑπέξοῦσοι προσπορίζοντες.

ΣΧΟΛΙΟΝ h).

Ζήτει τὸ κ'. κεφαλ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ἡ διάταξις ἐκατὸν πενήκοντα εἶναι νομοθετοῦσα τοὺς τῆς ἐπαρχότητος συνηγόρους, κελεῖται μὴ αὐξάνεσθαι, μηδὲ μειοῦσθαι τούτων τὸν ἀριθμὸν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ τούτων γενομένους φυσικοσυνηγόρους, καὶ ταξιωτικῆς, καὶ τῆς ἄλλης οἰασθῆναι τῆς ἐλευθεροῦσθαι μετὰ τῶν οὐδεήποτε γεννηθέντων πατρῴων αὐτῶν παίδων· καὶ μεθ' οὗ ἀποθῆται ὁ δικολόγος τὸ τοῦ δικολόγου k) ὄφρ' ἰκίον, πληρώσει δὲ καὶ τὸν ἐνιαυτὸν ἐν τῷ φυσικοσυνηγορίῳ, συγκλητικὸν αὐτὸν γινόμενον, ἀναχωρεῖν τοῦ κατελόγου τῶν συνηγόρων, μετὰ τοῦ καὶ Κόμητα Consistorianum l) αὐτὸν γίνεσθαι· καὶ πάντα ὅσα τοῖς συνηγόροις τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας καθ' οἰανδήποτε τύχην ἐξ οἰουδήποτε τίτλου προκύπτει, ταῦτα ὡς κανονέσιον αὐτοῖς ἔχειν πεκουλίον, καὶ μηδὲ τοῖς πατέρας αὐτῶν, ἢ τοῖς πάπποις τοῖς κατὰ πατέρους ταῦτα τὰ πρῶματα προσπορίζεσθαι. ταῦτα δὲ πάντα τὰ προνόμια ἔχειν βούλεται καὶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου m) τῆς πόλεως συνηγόρους.

Τὸ κατὰ πόδας ἔχει· κελεύμεν τούτους, οἳ τινες ἐξ αὐτῶν εἰς τὸν φυσικοσυνηγορίον περιέλθωσι, τῆς ταξιωτικῆς ἢ ἄλλης οἰασθῆναι εὐτελεστεράς τῆς τῶν δεσμών μετὰ τῶν παίδων τῶν οὐδεήποτε γεννηθέντων ἐλευθερίας φυλάττεσθαι· καὶ μεθ' οὗ τὸ τοῦτο ὄφρ' ἰκίον ἀποθῆται, καὶ τὸν ἐνιαυτὸν δὲ πληρώσωσιν, ἐκ τοῦ τῶν συνηγόρων συστήματος ἢ οἰσματοῦ γινόμενον αὐτοὺς συγκλητικὸς ἀφίστασθαι μετὰ τῆς ἀξίας τοῦ Κόμητος τοῦ Κομιστοριανοῦ. καὶ τὸ μὲν κατὰ πόδας οὕτως φησὶ δὲ ὁ Θαλαλαῖος· σημειῶσαι δὲ, οἷα ἅμα τῷ ἐπιθῆναι τῷ βαθμῷ τῶν φυσικοσυνηγόρων ἐνθέως ἐλευθεροῖ αὐτὸν πάσης τύχης εἰρημένης τῇ διατίξει, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς οὐδεήποτε γεννηθέντας, ὥστε οὐκ εἰ καὶ μὴ φθάσει πληρώσει τὸν τοῦ φυσικοσυνηγορίου βαθμὸν, οὐ πρὸς τὸ ἀπαλλαγῆναι τῆς τύχης ἐνομοθέτησεν ἢ διατάξις, ἀλλὰ πρὸς τὸ γενέσθαι αὐτὸν συγκλητικὸν, καὶ λαβεῖν ἀξίαν Consistoriani Comitis n). σημειῶσαι οὖν, οἷα καὶ οἱ Consistoriani Comites o) εἰς τὴν σύγκλητον ἀναφέρονται.

τοῖς ὧν εἰσιν ὑπέξοῦσοι προσπορίζοντες p)] Ἐρωτήσις· τῆς τεταρτῆς τοῦτου τίτλου διατάξεως πᾶσι τοῖς συνηγόροις τοῖς ἐν οἰουδήποτε δικαστηρίῳ συνηγοροῦσι χαρῶσαμένης τὰ οὐδεήποτε κτηθέντα ἔχειν ἐν κανονέσιῳ πεκουλίῳ, δια τί ἡ διατάξις αὕτη μεταγενεστέρῃ τοσοῦτοις χρόνοις ὑπάρχουσα τῆς τεταρτῆς διατάξεως κινῶν δικαίον μονοῖς τοῖς δικολόγοις τῆς ἐπαρχότητος πραιτωρίων q), καὶ τοῖς τοῦ ἐπάρχου τῆς πόλεως χαρίζεται τὸ ἔχειν ἐν κανονέσιῳ πεκουλίῳ τὰ κτηθέντα αὐτοῖς; μῆθε. οἷα μάλιστα αὕτη ἡ διάταξις τὴν ἐμὴν ἐξήγησιν παρατίθεται, ἢ ἐπιουσίῃ ἐν τῇ δ. r) διατ. τοῦτου τοῦ τίτλου καὶ ἐν τῇ ζ. τοῦ νά. τίτλου τοῦ πρώτου βιβλίου s). ὡς γὰρ ἐκεῖνας t) ἐξηγουμένους εἶπόν σοι, τοῖς τῶν ἄλλων δικαστηρίων συνέδοις μετὰ τελευτῆς τῶν πατέρων, οὐ μὴν καὶ περὶ τῶν αὐτῶν u), ἐφιλοτιμήσαντο αἱ εἰρημέναι μοι δύο διατάξεις τὰ τοῦ κανονέσιου πεκουλίῳ δικαῖα· ἀμέλει εἰδύναι, οἷα οἱ τελεῖται τι δικαίον αὐτοῖς ἐχαρίσαντο, veluti castrense v) peculium αἱ δύο εἶπον εἶναι τὸ ἐξ αὐτῶν δεδομένον τοῖς δι-

vantur, et Comitiva Consistoriana ornentur, nihil eorum, quae ex quocunq; titulo quaesierint, iis, in quorum potestate sunt, acquirentes.

SCHOLIUM.

Quaere cap. 20.

INTERPRETATIO.

Constitutio sanciens, ut advocatio Praefecturae centum quinquaginta constet, hunc numerum neque augeri vult neque minui, eosque etiam, qui ex illis ad fisci patronatum perveniant, a cohortali et quacunq; alia conditione cum liberis suis quancunq; natis liberari iubet: advocatum vero, postquam officium suum deposuerit, annumque in patronatu fisci compleverit, Senatorium factum, discedere ex advocatorum consortio cum Comitiva Consistoriana; omneque, quod togatis eiusdem Praefecturae ex quacunq; fortuna quocunq; titulo acquiritur, tanquam castrense peculium sibi vindicare, nec patribus suis, nec avis paternis eas res acquiri. Quae privilegia omnia etiam ad Illustris Praefecturae Urbicariae advocatos vult pertinere.

Τὸ κατὰ πόδας ita: iubemus eos, qui ex his ad fisci patronatum pervenerint, a cohortalis vel alterius cuiuscunq; vilioris conditionis nexibus cum liberis quancunq; genitis liberis servari: et post depositum officium, et annum impletum, ex advocatorum collegio vel corpore, dum Senatorii fiunt, discedere cum Comitiva Consistoriana. Sic τὸ κατὰ πόδας. Sed Thalelaeus ait: observa vero, constitutionem eos, simulatque gradum advocatorum fisci conscenderint, liberosque eorum quancunq; natos ab omni dicta conditione liberare, adeo ut ex hac constitutione advocati fisci munus implere debeat, non ut conditionis illius nexibus liberetur, sed ut Senatorius fiat, et ad Consistoriani Comitum dignitatem adspiret. Notes vero, Consistorianos quoque Comites in Senatum referri.

iis, in quorum potestate sunt, acquirentes] Interrogatio: cum quarta huius tituli constitutio omnibus advocatis, in quocunq; iudicio causas agentibus, concesserit, ut, quae ex quacunq; causa adquisierint, tanquam castrense peculium sibi habeant, quae tandem est ratio, cur haec constitutio longo intervallo posterior quartae constitutionis novum ius solis Praefecturae Praetorianae et Urbicariae advocatis largita sit, quo, quacunq; adquisierint, velut castrense peculium sibi vindicent? Disce: haec constitutio inprimis adiuvat interpretationem meam, quam feci ad constitutionem quartam huius tituli et ad septimam tit. 51. lib. I. Ut enim illas enarrans tibi dixi, aliorum iudiciorum adsectoribus post patrum obitum, non item ipsis superstitibus, duae, quas dixi, constitutiones castrensis peculii iura indulserunt; gnarae tamen, id quod concesserant non esse plenum quoddam et perfectum ius, ve-

πληρώσαντες. Idem addit Cod. Haenel. nisi quod verbum *πληρώσαντες* omittit. Haec verba ad textum pertinent constitutionis.

f) Fabr. μετὰ τῶν παίδων ἐλευθεροῦσθωσαν. g) Cod. Coisl. *κομιστοριανοί*. Fabr. *κομιστοριανοί*. Cod. Haen. Consistoriano. In margine Cod. Haenel. scribitur: *θεῖοι βασιλικοί*. h) Hoc scholium hoc loco addit Cod. Haenel. i) Cod. Haenel. articulum τῆς omittit. k) Cod. Haenel. pro *δικολόγου* habet *συνηγόρου*. l) Cod. Haenel. *Consistorianon*. m) Cod. Haenel. τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἐπάρχοις. Male. Ferri posset huius Cod. lectio, si *ἐπάρχου* scriptum esset. n) Cod. Haenel. *Consistorianu comitis*. o) Cod. Haenel. *Consistorianoὶ κόμητες*. p) Haec interpretatio in Cod. Haenel. hoc loco deest et demum post sequentis textus scholium legitur, ubi haec inscriptio invenitur: *ἐρημέται τοῦ δ' οὐδεν κειμένου σημείου γ'*. Hoc signum superscriptum fuit verbis: *τοῖς ὧν εἰσιν ὑπέξοῦσοι, προσπορίζοντες*. Varietas lectionis inter editionem et Cod. Haen. statim addita est. q) Cod. Haen. *τῶν πραιτωρίων*. r) Cod. Haen. *τετάρτη*. s) Cod. Haenel. addit post *τούτου τοῦ τίτλου* haec: *καὶ ἐν τῇ ζ. τοῦ νά. τίτλου*. Haec, quae Cod. addidit, in textum recepi, cum mutilum hunc locum in editione esse facile quisque intelligat. t) Cod. Haen. *ἐκεῖνας*. Ruhnken. *ἐκεῖνην*. Sed quum additamentum Cod. in textum receptum sit, etiam legendum est *ἐκεῖνας*. u) Huic loco et mendae et prava interpunctio tantum caliginis obduxerant, ut, quid sibi interpres Graecus voluerit, vix divinatione asscui posses. Sed egregius ille cultioris Irisprudentiae stator, Gerl. Scheltinga, sagaci coniectura pro *περὶ τῶν αὐτῶν* legendum vidit *περιόντων αὐτῶν*, interpungens praeterea post vocem *δικαῖα*. Qua quidem emendatione et sua Auctori manus restituitur, et tenebrae omnes dispelluntur. R. τ) Cod. Haen. *castresium*. Verbum latinum graeco modo terminatum.

κολόγους, ἢ τοῖς συγκαθέδοις. αὐτὴ δὲ ὡς μείζονος τιμῆσαι βουλομένη τοὺς τῶν ἐπάρχων δικολόγους, κανστρέσιον κυρίως ἐκάλεσε ^{w)} πεκοῦλιον τὰ κτώμενα αὐτοῖς, καὶ ὁρίτως ἐπήγαγε, μὴ προσπορίζεσθαι ταῦτα τοῖς πατρῶν αὐτῶν ἢ τοῖς πάπποις, δηλοῦσα, ὅτι καὶ ζώντων ἐν τῶν πατέρων καὶ τῶν πάππων αὐτοῖς τοῖς κτησαμένοις βούλεται διαφέρειν, ἄπερ ἐκήρυσαντο.

κδ'. Οἰοσθήποτε^{x)} συνήγορος ἄρχων ἐπαρχίας προβληθείς, καὶ καθαρῶς τὴν ἀρχὴν παρελθὼν, ἀφθύνως εἰς τὸν οἰκεῖον πάλιν συνηγορεῖτω τρόπον ^{y)}.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

καθαρῶς] Καλῶς ἄρξας.

ἀφθύνως] Σημείωσαι τὴν ἀντιδιαστολήν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Πρόκειται τῷ ^{z)} κατὰ πόδας· κατ' ἐπιλογήν τῆς ἐπαρχότητος. καὶ φησὶν ὁ Θαλελαῖος· ὅτε σὺν κατ' ἐπιλογήν τῶν ἐπάρχων τῶν προιτωίων εἰς ἀρχὴν προήχθη, τότε ἔχει τοῦτο τὸ προνόμιον· εἶν γὰρ δῶρον δεδοκῶς κατ' ἀφτίονα τινα καὶ περιδρομῆν ἀτελέσθαι τῆς ἀρχῆς, οὐ περιλαμβάνει τοῦτο ἢ προκειμένη διάταξις.

κε'. Ἀνοῦ ἀντὶ ἐνὸς παρὰ τοῖς ἐπάρχοις γινέσθωσαν κατ' ἐνιαυτὸν συνήγοροι τοῦ δημοσίου ^{a)}, τὰ αὐτὰ προνόμια προφέροντες, ἢ καὶ πρότερον ὁ ^{b)} εἰς.

κς'. Μηδεὶς τῶν ὑπεραριθμίων ὡς προαχθεὶς δῆθεν εἰς συνεδρίαν τῆς ἐπαρχότητος ^{c)} συναριθμείσθω τοῖς ἑκατὸν πενήκοντα· μηδὲ γινέσθω τις παρὰ τοῖς ἐπάρχοις συνήγορος, εἰ μὴ πρότερον ἐν ὑπομνήμασι παρὰ τῷ ἀρχοντι τῆς πόλεως αὐτοῦ, ἢ εἰ μὴ πάροστι, παρὰ τῷ ἐκδίκῳ προαχθείη ^{d)}, τύχης αὐτὸν μὴ εἶναι ταξεωτικῆς. ἐξομώσεται ^{e)} δὲ ^{f)} ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ ἐγγράφως ἐν ὑπομνήμασιν, ἀκριβῶς αὐτὸν ἡσκησθαι τοὺς τομους. οἱ δὲ τῶν ἐναριθμίων συνηγορῶσαν παῖδες προτιμάσθωσαν τῶν ὑπεραριθμίων. ἐξέστω δὲ τοῦτοις παρὰ τῷ ἀνθυπάτῳ καὶ τῷ ἀγνοσταλίῳ καὶ τῷ κύμητι τῆς ἀνατολῆς, καὶ τοῖς βικαρίοις, καὶ τοῖς τῶν ἐπαρχιῶν ἄρχουσι συνηγορεῖν.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

παρὰ τῷ ἀρχοντι τῆς πόλεως αὐτοῦ ^{h)} ἐν τῷ ὀριγινίῳ τοῦ νεωτέρου χρόνι πράττεσθαι τὰ ὑπομνήματα, οὐ μὴν ἐν τῷ ἠκολούτῳ αὐτοῦ.

ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ ἐγγράφως] Οὐχ ὅλοι οἱ ὄντες ἀντικλήρωτες ἐν τῇ πόλει, ἀλλὰ μόνος ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ γεγινώς.

οἱ δὲ τῶν ἐναριθμίων] Σουπερνούμερον ὄντες δηλονότι.

ἐξέστω δὲ τοῦτοις] τοῖς σουπερνούμερον, τοῖς ὑπὲρ ⁱ⁾ τοὺς ἑκατὸν πενήκοντα.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ^{k)}.

Παρὰ τῷ ἀρχοντι, ἢ παρὰ τῷ ἐκδίκῳ τῆς πόλεως ἰδίας ^{l)} συνιστάσθω ἕκαστος δικολόγος, μὴ ὑποκείμενος ταξεωτικῇ ταξεί, καὶ δεικνύων γραμμάτια τοῦ ἰδίου ἀντικλήρωτος μαρτυροῦντος αὐτῷ εὐπαιδευομένην, καὶ συνηγορεῖτω παρὰ τοῖς ἐπάρχοις. ἰστέον δὲ, ὅτι φησὶν ἢ ἰς· διάταξις τοῦ παρόντος τίτλου, ὅτι κἂν ταξεωτικῇ τύχῃ ὑποκείται δικολόγος, καὶ πληρώσει τὸ φραστικὸν αὐτοῦ, σὺν ἐνάγειται μετὰ β. ἐτη περὶ τῆς τοιαύτης τύχης. ἀνάγκη τὴν ἢ· διάταξιν τοῦ παρόντος

luti castrense peculium utraeque dixerunt esse id, quod per ipsas dabatur advocatis aut assessoribus. Haec vero velut maiore liberalitate Praefecturae advocatos prosecutura, proprie castrense peculium vocavit, quae iis acquisita sunt, et diserte adiecit, ea non acquiri patribus eorum vel avis, significans, se velle, ut, patribus et avis adhuc superstitibus, quaesita prosint acquirentibus.

XXIV. Quilibet advocatus Rector provinciae constitutus, post peractam integre administrationem, absque invidia ad causas solito more orandas redeat. L. 9. C. II. 7.

SCHOLIUM.

integre] Bene administrans.

absque invidia] Observa antidiastolen.

INTERPRETATIO.

Additur in τῷ κατὰ πόδας electione praefecturae. Et ait Thalelaeus: Quando igitur Praefectorum Praetorio ad magistratum proventus est, tum hoc fruitur privilegio. Sin largitione facta per ambitum capesiverit magistratum, non continetur hac constitutione.

XXV. Bini pro uno in foro Praefecti Praet. quotannis creentur fisci Patroni, iisdemque privilegiis gaudent, quibus ante gaudebat is, qui solus creabatur. L. 10. C. eod.

XXVI. Nullus supernumerariorum, tanquam scilicet ad assessuram Praefecturae promotus, centum quinquaginta togatis annumeretur; neque quisquam apud P. P. advocatus sit, nisi prius apud Rectorem provinciae, ex qua oriundus est, vel, eo absente, apud defensorem oppidi sui, in acta relatum fuerit, eum cohortali fortunae minime subiacere. Iuret etiam doctor eius sub gestorum testificatione, eum iuris prudentiae accuratam operam navasse. Filii autem ordinariorum advocatorum supernumerariis praeferantur. Liceat et ipsis apud Proconsulem et Praefectum Augustalem, et Comitem Orientis, et Vicarios, et provinciarum Rectores causas perorare. L. 11. C. eod.

SCHOLIUM.

apud Rectorem provinciae ex qua oriundus est] Gesta conficienda sunt in loco, unde ortus est novitius, non autem in eo loco, ubi incola est.

doctor eius sub gestorum testificatione] Non omnes eius loci Antecessores, sed tantum eius magister.

ordinariorum] Scilicet qui supra numerum sunt.

liceat et ipsis] His, qui supra numerum sunt, et ultra centum quinquaginta.

THEODORI.

Apud Rectorem, vel defensorem civitatis suae quilibet advocatus recipiatur, haud obnoxio vitae cohortali, scriptoque Antecessoris sui testimonio confirmans, se iuris peritia satis esse instructum, etiam in foro Praefecti Praetorio causas agat. Sciendum vero est, const. 17. huius tit. dicere, advocatum, licet cohortali conditioni subiectus sit, impleto fisci patronatu, post biennium elapsum, huic conditioni minime subiacere. Lege

w) Cod. Haen. melius ἐκάλεσε. Ruhnk. ἐκάλησε. x) Cod. Coisl. ὁ οἰοσθήποτε. Articulus in reliquis omnibus deest. y) Basilica (Fabroti) τόπον. Quod cum lectione nostra haud commutarim, R. Etiam Cod. Haen. et Coisl. habent τόπον. z) Cod. Haen. τὸ κατὰ πόδας. Male. a) Cod. Coisl. et Fabr. τοῦ δημοσίου συνήγοροι. b) ὁ in Cod. Coisl. deest. c) Verba ὡς προαχθεὶς δῆθεν εἰς συνεδρίαν τῆς ἐπαρχότητος in Cod. Haen. desiderantur. d) Basilica (Fabroti) minus recte προαχθείη. R. Etiam Cod. Coisl. et Haen. προαχθείη. e) Cod. Coisl. ἐξομώσεται. f) Post δὲ Cod. Coisl. et Fabr. addunt καὶ. g) αὐτοῦ in Cod. Haen. deest. h) Hoc scholion prima specie nescio quid singulare praefert. Sed recte Scheltinga hanc eius sententiam esse animadvertit: acta nempe, quorum textus meminit, confici debere in loco originis novitii Advocati Praetoriani, non vero sufficere, si ista confecta sint in loco, ubi is tantum incola est. R. i) Cod. Haen. pro ὑπὲρ habet ὑπό. k) Cod. Haen. ἐρημνία Θαλελαίου: Θεοδώρου. l) Cod. Haen. τῆς ἰδίας πόλεως.

τίτλον, καὶ βιβλ. β'. τίτλ. νη'.^{μ)} διατ. β'. καὶ ^{ν)} ιδ'. ἔνθα λέγει, ὡς ὑποκείμενος δικολόγος ταξωτικῆ τύχῃ, ἀποδίδοται τῇ ἑαυτοῦ τύχῃ, εἰ μὴ ἄρα κ. ο')

const. 8. huius tit. et lib. 12. tit. 58. const. 12. et 14. ubi ait, advocatum, qui cohortali conditioni obnoxius est, ad conditionem propriam retrahri, nisi triginta elapsi sint anni.

ΘΑΛΕΛΑΙΟΥΤ.

Μὴ ἐξέστω τοῖς ἐπάροχοις προσήματι τοῦ προσλαμβίνεσθαι τινα ἐκ τῶν σουπερνομέρων^{ν)} συγκαθέδρον, καταλέγειν αὐτὸν τοῖς ἑκατὸν πενήκοντα τοῖς τοῦ μεγίστου φόρου, τοῖς καὶ ὠρισμένοις. ταῦτα μὲν περὶ τῶν πρὸ τῆς ρομοθεσίας αὐτῆς ἤδη συστάτων παρεκελεύσατο^{ρ)} ἡ διάταξις. λοιπὸν δὲ περὶ τῶν μελλόντων συνίστασθαι ρομοθετεῖ, μηδὲνα ἐν ἐκείνῳ τῷ φόρῳ^{ρ)} ἐγκαταλέγεσθαι, εἰ μὴ παρὰ τῷ ἄρχοντι τῆς επαρχίας αὐτοῦ, ὅθεν ὁμαῖται ὁ θελὼν συστήναι, παρούσης τῆς τάξεως ὑπομνήματα πραγματεῖα, καὶ ἐν τοῖς τοῖς ὑπομνήμασι φανερώς δηλωθεῖη, μὴ ὑποκείσθαι ταξωτικῆ τύχῃ τοῦτον τὸν συστήναι βουλόμενον· εἰ δὲ μὴ ἐνδημεῖ ὁ ἄρχων τῇ πόλει, παρὰ τῷ ἐκδίκῳ τῆς πόλεως ὑπομνήματα πράττειν. ἀλλὰ καὶ τοὺς διδασκάλους τῶν νόμων, ἤγουν τοὺς ἀντικλήρωσας, κελύει ἐνομήτως ποιῆσθαι καταθέσειν, ὡς παρεσκευάσται^{σ)} τῇ διδασκαλίᾳ τῶν νόμων οὗτος ὁ βουλόμενος συστήναι. ἐὰν δὲ ἐν τοῖς τοῖς σουπερνομέροις εὐρεθῆσιν τινες παῖδες οὔτε τῶν ἐναριθμίων^{υ)} οὐδ' συνηγόρων, προτιμῶσθαι βούλεται τοῖς τοῖς ἡ διατάξις τῶν ἄλλων ἐξωτικῶν.

ὡς προαχθεῖς δῆθεν εἰς συνεδρίαν^{υ)}] Σημειώσαι οὖν, ὅτι δύναται καὶ οἱ σουπερνομέροι^{ν)} σύνεδροι εἶναι τοῖς ἐνδοξοτατοῖς ἐπάροχοις. τοῦτο γὰρ οὐκ ἐκώλυεν, ἀλλὰ μόνον τὸ μὴ προσήματι συνεδρίας ἐγκαταλέγεσθαι αὐτοὺς τοῖς ἑκατὸν πενήκοντα.

προτιμῶσθαι τῶν ὑπεραριθμίων^{υ)} Νομίζω τὴν προτιμίαν ἐν ἐκείνῳ εἶναι τελευτήσαντος^{ω)} τῶν ἑκατὸν πενήκοντα, μᾶλλον τοὺς υἱοὺς τῶν δικολόγων σουπερνομέρους^{ν)} ὄντας προτιμῶσθαι τῶν ἄλλων σουπερνομέρων, καὶ ὑποβάλλεσθαι εἰς τὸν τόπον τοῦ τελευτήσαντος, καὶ μὴ ἐξωτικούς σουπερνομέρους.

THALELAEI.

Nemini liceat Praefectorum Praetorio, praetextu recipiendi quendam ex supernumerariis in assessuram, eundem aggregare centum quinquaginta advocatis fori maximi statutis. Haec quidem constitutio de iis sancit, qui iam ante legislationem istam recepti sunt. Porro autem de iis, qui recipiendi sunt, definit, neminem in hoc forum adscisci oportere, nisi apud Rectorem provinciae suae, unde, qui recipi cupit, oriundus est, praesentibus cohortalibus gesta confecta sint, quibus aperte pateat, eum cohortali conditioni minime subiacere: si vero Rector provinciae abfuerit, apud Defensorem civitatis gesta confici. Sed et iurisperitos, vel Antecessores iubet iuratos sub gestorum testificatione deprecemur, eum, qui huic consortio sociari cupit, in Iurisprudencia satis esse versatum. Si vero in his, qui supra numerum sunt, ordinariorum CL advocatorum filii reperiantur, eos constitutio quibuscumque extraneis praeferrri iubet.

tanquam ad assessuram promotus] Observe igitur, supernumerarios etiam eminentissimae Praefecturae assessores esse posse. Neque enim hoc prohibuit constitutio, sed tantum, ne sub assessurae praetextu aggregarentur statutis centum et quinquaginta.

supernumerariis praeferrantur] Puta praerogativam eo constare, ut, decedente quodam ex CL potius advocatorum filii, qui supra numerum sunt, praeferrantur aliis supernumerariis, utque adeo hi in defuncti locum subrogentur, non autem extranei, qui supra numerum sunt.

L. 15. αζ'. Οἱ κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν μετὰ τοὺς δύο C. II. 7. τοῦ δημοσίου συνηγόρους ξδ'.^{γ)} παρὰ τῷ ἐπάρχῳ τῶν πραιτωρίων συνήγοροι τῶν αὐτῶν ἀπολανέτωσαν προνομίων, ὧν καὶ οἱ τοῦ δημοσίου συνήγοροι μετὰ τῶν οἰκείων ἀπολαύουσι παίδων. εἰ δὲ τις τῶν τοῦ δημοσίου συνηγόρων ἀπάμενος τοῦ ἐνιαυτοῦ τελευτήσῃ^{ζ)}, τὸ πᾶν τοῦ ἐνιαυτοῦ κέρδος ἐπὶ τοὺς αὐτοῦ διαδόχους ἐρχέσθω, κἂν παῖδες ὦσι, κἂν ἐξωτικοί, κἂν ἐκ διαθήκης, ἢ ἐξ ἀδιαθέτου^{α)}.

XXVII. Post duos fisci patronos, sexaginta quatuor Praefecturae Praetorianae advocati, qui in praesenti sunt, iisdem fruuntur privilegiis, quibus fisci patroni, liberi eorum fruuntur. Si vero quis ex fisci advocatis post coeptum officii annum diem obierit supremum, universum totius anni lucrum ad successores ipsius redeat, sive liberi sint, sive extranei, tam ex testamento, quam ab intestato.

ΣΧΟΛΙΟΝ^{β)}.

οἱ κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν] Τοῦ αὐτοῦ τίτλου διάταξιν πέμπτην.

SCHOLIUM.

qui in praesenti sunt] Eiusdem tituli constitutio quinta.

ἙΡΜΗΝΕΙΑ.

Ἡ διάταξις αὕτη πρόσκαιρός ἐστι, καὶ κατὰ τὸ πολὺ μέρος περιπτώως ἐν τούτῳ τῷ Κώδικι κεῖται, ὡς ἤδη περαιωθέντων τῶν ἐν αὐτῇ ρομοθετηθέντων. παρεκελεύσατο γὰρ τοὺς ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ εὐρεθέντας ξδ'. συνηγόρους ἀπὸ τοῦ φisco-συνηγόρον ἀριθμουμένους, καὶ ἕως τῶν ξδ'. ἔχειν τὰ προνόμια τὰ τοῖς συνηγόροις τοῦ φίσκου ἢ τοῖς παῖσιν αὐτῶν δεδωμένα.

INTERPRETATIO.

Haec constitutio temporaria est, et magnam partem superflua in hoc Codice legitur, propterea quod, quae ea sancita sunt, iam dudum transiere. Iussit enim, advocatos LXIV, qui tum erant, a fisci advocato usque ad sexagesimum quartum numeratos, iisdem privilegiis perfrui, quibus fisci patroni, eorumque liberi.

Εἰ καὶ αὐτοὶ οἱ τότε ὄντες ξδ'. δικολόγοι μετὰ τὸν φisco-συνήγορον πάλαι καὶ πρόσταλοι ἐτελεύτησαν, ὡς τῆς διατάξεως πρὸ πολλῶν ἐνιαυτῶν ἐκφρονηθείσης, ὁμοῦς δύναται ζητηθῆναι ὁ ρομοθέτης αὐτοῦ, πολλακίς τέκνων αὐτῶν περιόντων καὶ ἐναγομένων περὶ τύχῃς βουλευτικῆς, ἢ ταξωτικῆς, ἢ πραγματικῶν διενεργούντων αὐτοῖς λεγομένων νῦν εἶναι βουλευτικῶν. ἐκ γὰρ τῆς διατάξεως ταύτης δύναται καὶ υἱοί, καὶ ἔγγονοι

Etsi advocati LXIV, qui tum erant post fisci patronum, iam dudum in vivis esse desiderant, constitutione quippe ante plurimos annos promulgata, potest tamen, quod tum sancitum est, saepe usui esse liberis superstibus, si actione de conditione curialium vel cohortali petantur, vel si res, quae ad ipsos pertinent, adhuc curiales esse dicuntur. Nam ex hac constitutione et filii

m) Cod. Haen. εδ'. n) Cod. Haen. ἡ καὶ. ο) Cod. Haen. μ'. Sed praeferranda est lectio editionis λ'. Nam in L. 12. C. XII. 58. sermo est de triginta annis. p) Cod. Haen. σουπερνομέρων. Male. q) Cod. Haen. ἐπαρσκευάσατο. Corruptum est ex παρεκελεύσατο. r) Sic correximus. MS. φiscoφ. R. Etiam Cod. Haen. φiscoφ. s) Ruhnk. παρεσκεύασθη. Quod probari nequit. Cod. Haen. παρεσκεύασται, quam lectionem in textum recepi. t) Cod. Haen. ἀριθμίων. u) In Cod. Haen. signum ζ'. ad textum remittit, item signum α'. in sequente textus parte. v) Cod. Haen. σουπερνομέροι. w) τελευτήσαντος τινος dedimus ex emendatione nostra. MS. monstrose: ἐν τῷ τελευτήῳ τήσαντι τινός. R. Etiam Cod. Haen. ἐν τῷ τελευτήῳ τήσαντι τινός. x) Cod. Haen. σουπερνομέρους. Ita semper in Cod. Haen. hoc verbum scriptum est. y) Fabr. et Cod. Coisl. ἐξήκοντα τέσσαρες. z) Cod. Coisl. et Fabr. τελευτήσοι. Cod. Haen. τελευτήσι. a) Fabr. ἢ ἐξ ἀδιαθέτων. b) Hoc scholium ad verba οἱ κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν illustranda habet Cod. Haen. Haec verba ceterum adieci scholio praefixa.

αὐτῶν, περὶ τύχης ἐναγόμενοι ταξιαρχίας, ἢ βουλευτικῆς, βοηθῆσαι αὐτοῖς· δύναται δὲ καὶ ἐναγόμενος περὶ πραγμάτων διενεργῶντων αὐτοῖς δεῖξαι, ὅτι οὐκ ἔστι βουλευτικὰ τὰ ἐκείνοις διενεργῶντα πράγματα, ὡς τῆς διατάξεως ταύτης καὶ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ἐναλλάξασθαι ἀπὸ πάσης ἐναγωγῆς. ταῦτα γὰρ εἶχον κατὰ ἐκείνους ε) τοὺς χρόνους τὰ προνόμια οἱ φισκοσυνήγοροι, τὸ πάσης τύχης ἀπαλλάττεσθαι. ἐν τοῖσι οὖν μόνοις τοῖς θεμιστωμοῖς δύναται χρειώδης εἶναι ἡ νομοθεσία ταύτης τῆς διατάξεως.

ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ διαδόχοις ἐρχέσθω] Καίτοι ἐπὶ τοῦ φισκοσυνήγορου Ἀλεξανδρείας τὸ ἐναντίον ἐνομοθέτησεν ἡ γ'. διαταξίς, ὡς τε τὸν μετ' αὐτὸν ἀκόλουθον τῷ βαθμῷ λαμβάνειν d) πάσης τὰς παραιμυθίας, καὶ μηδὲν δίδοναι τοῖς κληρονομοῖς τοῦ τελευτήσαντος. διαφορὰ οὖν ἐστὶν ἐν τούτῳ τῷ φισκοσυνήγορῳ τῆς ἐπαρχότητος πρὸς τὸν φισκοσυνήγορον Ἀλεξανδρείας.

κγ'. Τὰ αὐτὰ τοῖς δύο τοῦ δημοσίου συνήγοροις, καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς νῦν ὄντες δεκαπέντε παρὰ τῷ ἐπάρχῳ τῆς πόλεως συνήγοροι ἐχέτωσαν προνόμια e).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Τῆς προλαβούσης διατάξεως τοῖς ξδ'. συνήγοροις τοῖς μετὰ τὸν φισκοσυνήγορον χαρισιαμένης τὰ περιεχόμενα αὐτοῦ προνόμια, αὐτὴ κατὰ μίμησιν ἐκείνης νομοθετεῖ, ἰε'. συνήγορους τοῦ ἐπάρχου τῆς πόλεως, τοὺς τῶν πρώτων εὐρεθέντας μετὰ τὸν φισκοσυνήγορον, τῶν αὐτῶν ἐκείνοις ἀπολαύειν προνομίων. οὐδὲν οὖν ξένον ἔχει, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ τῆ προλαβούσῃ περὶ τῶν ἰε'. συνήγορων τοῦ ἐπάρχου τῆς πόλεως νομοθετεῖ, ὡς ἐκείνη περὶ τῶν ξδ'. παρὰ τῷ ἐπάρχῳ τῶν πραιτωρίων εὐρεθέντων πρώτων ἐνομοθέτησεν. ὡς τε οὖν ἐν ἐκείνῃ εἶπον σοι, ὅτι αὐτοὶ μὲν, περὶ ὧν ἡ νομοθεσία γέγονε, σημερον οὐκ ὑπείσιν, οὐδὲ τρακταῖσθαι ἐπὶ τούτων τῶν προσώπων ἢ νομοθεσία, συμβαίνει δὲ τέκνα αὐτῶν ἢ ἐγγόνους περὶ τύχης ἐνάγεσθαι, ἢ πράγματα αὐτῶν f), ὡς βουλευτικὰ, ἢ ταξιαρχία, ἢ κορχουλευτικὰ ὄντες, διεκδικεῖσθαι· καὶ ἐπὶ τούτοις τοῖς πράγμασι αὐτῶν, ἢ τοῖς διαδόχοις αὐτῶν, χρειώδης ἐστὶν ἡ νομοθεσία ἐκείνη μέχρι σημερον· οὕτω καὶ αὐτὴ ἐπὶ τέκνων καὶ ἐγγόνων αὐτῶν g) καὶ ἐπὶ τοῖς πράγμασι αὐτῶν δύναται ζητηθῆναι· ἐν αὐτοῖς δὲ τοῖς προσώποις οὐκ ἐνδέχεται αὐτῆν τρακταῖσθαι, πάλαι καὶ πρόπαιλι τελευτήσαντων τῶν τότε εὐρεθέντων ἰε'. πρώτων συνήγορων, διὰ τὸ ἀνύεσθαι ἐκ τῶν χρόνων τῆς διατάξεως ὑπὲρ τοὺς πενήκοντι καὶ πλέον ἐνιαυτούς.

κδ'. Οὐδεὶς h) ἐπιτιμᾷ τοῖς ἐν τάξει οὔσι δικολόγοις, εἰ μὴ μόνον ὁ τῶν πραιτωρίων ἐπαρχος.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

ἐν τάξει οὔσι] τοῖς ὀφθαλμοῖς.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Σημείωσαι, ὅτι οὐδενὲ τῶν ἀρχόντων ἔξεστι κατὰ τὴν διάταξιν ταύτην πρόστιμον, ἢ ἄλλην τινα ποινὴν ἐπιτιθέμεναι κατὰ τοῦ ὑπέροφθαι ἐπινοούντος συνήγορον, καὶ ὑποκειμένον τῷ φόρῳ τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, εἰ μὴ μόνον αὐτῇ τῇ ἐπαρχότητι. σημερον δὲ διατάξις τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως ἡμῶν ἀντιγραφεῖσθαι πρὸς τοὺς ἐνδοξοτάτους ἐπάρχους i) παρακλεῖνεται τοὺς ἀρχοντας, ἢ πάλαι παρὰ τὴν αἰτίαν τῶν δικολόγων ὑπέροφθαι ἐν τῇ δίκῃ, τρεῖς χρόνοις λίτρας πρόστιμον ἐπιφέρειν τοῖς δικολόγοις, καὶ τοῦτο ἀπαιτεῖσθαι διὰ τῶν Πριβατιανῶν Παλατιῶν· ὡς τε οὖν οὐκέτι σημερον κρατεῖ τὸ ὑπὸ μόνης τῆς ἐπαρχότητος σωφρονεῖσθαι τὸν ὑπερτιθέμενον τὴν δίκην δικολόγον, ἀλλὰ παντὶ ἀρχοντι ἔξεστι πρόστιμῳ αὐτῷ τῷ εἰρημένῳ τῶν τριῶν τοῦ χρυσίου λίτρων ἐπιτιμᾶν.

λ'. Δίκη οὐκ ὑπερτίθεται, κἂν μὴ εὐρεθῶσιν ἐν αὐτῇ τρεῖς συνήγοροι· δύο γὰρ ἀρκούσιν.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ζήτει βιβλ. ζ'. τίτλ. ζ'. κεφ. ιδ'.

et nepotes eorum, quibus de conditione curiali vel cohortali lis movetur, sibi auxilium petere possunt. Potest etiam is, qui de rebus ad se pertinentibus litigat, ostendere, eas non amplius curiales esse, hac scilicet constitutione bona eius ab omni actione liberante. Erat enim tum fisci patronorum privilegium, ab omni nexu liberos esse. In his igitur casibus solis praesens constitutio utilis esse potest.

ad successores ipsius redeat] Atqui in patrono fisci Alexandriae contrarium sanxit constit. 13. ita ut gradu sequens omnia solatia capiat, neque quicquam inde lucri defuncti heredibus accedat. Hac igitur in re discrimen est inter patronum fisci Praefecturae Praetorianae, et Patronum fisci Alexandriae.

XXVIII. Quindecim Praefecturae Urbicariae advocati, qui in praesenti primos gradus post binos fisci patronos obtinent, iisdem, quibus hi, privilegiis gaudeant. L. 16. C. II. 7.

INTERPRETATIO.

Cum superior constitutio LXIV advocatis, qui fisci patronos proximo gradu sequebantur, eadem cum ipsis privilegia indulserit, haec ad eius exemplum sancit, XV Praefecturae Urbicariae togatos, qui primos gradus post fisci patronum obtinent, iisdem cum ipso privilegiis perfrui. Nihil igitur novi continet, sed, quae praecedens constitutio de LXIV Praefecturae Praetorianae advocatis, haec de XV Praefecturae Urbicariae statuit. Sicut igitur ibi dixi, eos, in quorum gratiam illa sanctio promulgata est, hodie non amplius superesse, neque adeo de iis personis tractari; contingere tamen, ut vel liberi eorum vel nepotes propter conditionem actione petantur, vel etiam eorum bona, tanquam curialium aut cohortalium, aut murilegularum vindicentur, tali denique in negotio illam sanctionem eorum successoribus usque ad hodiernum diem utilem esse posse: ita et haec constitutio super liberis et nepotibus, et negotiis eorum proferri potest; super ipsis vero personis, quarum causa data est, tractari nequit, quippe dudum mortuis XV togatis, qui tum primum gradum obtinebant. Anni enim plus quinquaginta ex eo tempore sunt praeterlapsi.

XXIX. Nemo multae dictionem habeat in statutis advocatos, praeter ipsum Praefectum Praetorio. L. 18. C. eod.

SCHOLIUM.

statutos] Ordinarios.

INTERPRETATIO.

Observa, nulli iudicum secundum hanc constitutionem licere, advocatum, qui intra statutum fori Praetoriani numerum est, litisque procrastinationem molitur, multa, aliave poena coercere, nisi soli Praefecto Praetorio. Hodie vero piissimi Imperatoris nostri constitutio ad illustrissimos Praefectos rescripta iubet iudices advocatis, si quando praeter rationem lites protrahant, trium auri librarum multam imponere; quae exigenda est per Privatianos Palatinos: ut adeo hodie non amplius obtineat, quod dicitur, advocatum litem procrastinantem a solo Praefecto in ordinem esse cogendum; sed cuilibet iudici licet eum tribus auri libris multare.

XXX. Lis ideo ne protrahatur, quod in ea non reperiantur tres advocati: duo enim sufficient. L. 19. C. eod.

SCHOLIUM.

Quaere lib. 7. tit. 6. cap. 14.

e) Cod. Haen. κατ' ἐκείνους. d) Cod. Haen. αὐτὸν λαμβάνειν. e) Cod. Coisl. ἐχέτωσαν προτίμωσιν. f) Cod. Haen. αὐτοῦ. g) Cod. Haen. αὐτοῦ. h) Hinc L. 18. et 19. quae in hoc titulo dearent, princeps restituit Iac. Cuiac. Observ. Lib. XIII. cap. 2. R. i) Cod. Haen. ἀρχοντας. Ad marginem scriptum est ἐπάρχους.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Μήτε παρά τῶν ἀρχόντων, μήτε παρά διακτηταῖς δύο συνήγοροι διδασκόμενοι ἀναβαλλέσθωσαν τὴν τοῦ πράγματος κρίσιν προφάσει τρίτου δικολόγου, ἀλλ' ἀνυπερθέτως τὴν δίκην δικολογείωσαν οἱ δύο παρόντες.

- L. 1. λα'. Οἱ τοῦ ἀνθυπάτου τῆς Ἀσίας^κ), καὶ τοῦ κό-
C. II. 8. μητος τῆς ἰδικῆς οὐσίας^λ) συνήγοροι, μετὰ τὸ ἀποθέ-
σθαι τὸ ὄφρακιον ἀξίᾳ κομήτων πρώτου τάγματος κο-
σμείσθωσαν^μ).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ἔνα καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἰσυχίας αὐτῶν καρπὸν τῶν καμάτων αὐτῶν προσφέρονται ὑπὲρ τῆς πίστωσης, καὶ τῆς ἐπι-
μελείας, ἢν περὶ τοὺς προσφυγὰς τοὺς ἰδίους ἐπεδείξαντο,
ἀποχωροῦμενοι τοῦ τῶν ἰδιωτῶν ταγματος, καὶ τοῖς λιμπρο-
τατοῖς προσώποις συναριθμοῦμενοι.

- L. 3. λβ'. Διετία τὸς ἀπονεμηθεῖσας αὐτοῖς παραμυθίας
C. eod. οἱ τοῦ κόμητος τῆς ἀνατολῆς τοῦ δημοσίου συνήγοροι
λαμβάνεσθωσαν, καὶ τὴν συνήγοριαν ἀποτιθέσθωσαν.
ἔστωσαν δὲ οἱ πάντες τεσσαράκοντα ἐναριθμοὶ, μηδὲ
τῶν ὑπὲρ τοὺς τεσσαράκοντα τότε ὄντων κεκολλημένων^ν)
συνήγορεῖν· καὶ μηδεὶς μετὰ ταῦτα συνιστάσθω, ἕως
ὅτε εἰς μόνους τεσσαράκοντα περιστώσιν· ἔξουσίας^ο)
καὶ μετὰ τὸ τοῦ δημοσίου συνηγοράτου^π) οὐσης, ὑπὲρ
ἐαυτῶν, καὶ γαμετῶν, καὶ πενθεροῦ, καὶ πενθεράς,
καὶ γαμβροῦ, καὶ νόμφης, καὶ κατιόντων, καὶ γεωρ-
γῶν ἰδίων, καὶ οἰκειῶν συνήγορεῖν. ἕκαστος δὲ αὐτῶν
οἴκου ἐνὸς ἔξκουσατίονα^ρ) μετὰτων^ς) ἐχέτω. μόνας^σ)
ἕξ ἐκάστης^τ) αἰτίας ἀπαιτούμενοι συνηθείας^υ) ὑπὲρ
ἐαυτῶν, καὶ γεωργῶν καὶ δούλων, ὄσας^υ) ἢ ἐπιδο-
θεῖσα σημαίνει γνώσιν.

Μηδεὶς δὲ ἐν τούτῳ καταλεγέσθω τῷ φόρῳ, μὴ τὸν
ὄρισμένον ἐπὶ τῇ μαθήσει τῶν νόμων χρόνον πληρῶν.
οἱ δὲ τῶν συνηγορῶν παῖδες πληρώσαντες περὶ τὸ συ-
στήναι τῶν ἔξωτικῶν προτιμάσθωσαν. ἐπιβὰς δὲ τις
τοῦ δημοσίου συνηγοράτου^ω) καὶ τελευτήσας, τὰς ἐν-
τεῦθεν παραμυθίας παραπεμπέτω· περιῶν δὲ^ξ) δημο-
σίῳν πραγματικῶν ἕκον μὴ βαρεῖσθω φροντίδι, ἢ παρα-
στάσιμος ἢ διάξιμος γενέσθω, δίχα θείας ἰδικῆς κε-
λεύσεως, ἀλλὰ^ζ) ἀριούδιον ἐχέτω τὸν τοῦ κόμητος φό-
ρον, μόνους ταῖς ἐκεῖθεν ἀποφάσεσιν^z) ὑποκείμενος.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Τῶν συνηγορούντων παρὰ τῷ περιβλέπτῳ κόμητι τῆς ἐφίας^α)
δειγνόντων παρ' αὐτοῖς γενέσθαι φυσικοσυνήγορον, ἢ προκειμένη
διατάξις τοῦτο αὐτοῖς φιλοτιμονυμένη περὶ αὐτῶν νομοθετεῖ
κελεύουσα, τὸν ἐν ἐκάστῳ καιρῷ πρότερον ἐνδρασιζόμενον ἐν ἐκεί-
νῳ τῷ φόρῳ, ἐπὶ δύο ἔτη φυσικοσυνήγορον γίνεσθαι, καὶ τὰς
παραμυθίας τὰς κατὰ κοινὴν γνώμην ἀφορισθείσας τῷ φυσικο-
συνηγορῷ κομίζεσθαι αὐτὸν ἐπὶ δύο ἔτη· τοῦ δὲ διετούς χρό-
νου περιαιουμένου, ἀποτιθέσθαι αὐτὸν τὴν συνήγοριαν· εἶ-
ναι δὲ τοὺς ἐν ἐκείνῳ τῷ φόρῳ^β) συνηγορούντας τεσσαράκοντα
μόρους· εἰ δὲ πῶς εἴησαν περισσοὶ ἤδη καταλεχθέντες^ε) ἐν
αὐτῷ τῷ φόρῳ, μὴ ἀπωθεῖσθαι μὲν αὐτοὺς τοῦ καταλόγου,
μὴ προστίθεσθαι δὲ αὐτοῖς ἕτερον, ἕως ὅτε εἰς τοὺς τεσσαρά-

INTERPRETATIO.

Neque apud quemquam iudicium neque apud arbitros
duo advocati instructi procrastinam causae diiudicatio-
nem, tertii advocati absentis praetextu, sed absque dil-
atione causam agant duo praesentes.

XXXI. Advocati Proconsulis Asiae, et Comitum
rei privatae, postquam officium deposuerint, dignitate
Comitum primi ordinis ornentur.

INTERPRETATIO.

Ut quietis tempore fructum aliquem laborum suorum
capiant pro fide atque industria erga clientes suos com-
probata, segregati a privati ordinis hominibus, et cla-
rissimis personis connumerati.

XXXII. Patroni fisci Comitum Orientis per bien-
nium solatia sibi attributa consequantur, et advoca-
tionis officium deponant. Omnes autem numerum qua-
draginta non excedant; et si qui sunt super hunc nu-
merum, advocacione fungi non prohibeantur: neque
alius quis postea recipiatur, donec intra numerum
quadraginta consistant. Liceat autem iis post depo-
sitionem fisci patronatum pro se, pro uxore, socero et
soeru, genero et nuru, liberisque, colonis et servis
propriis advocacionis officio fungi. Singuli vero eo-
rum unam tantum domum a metatorum onere immu-
nem habeant. Eaque tantum sportulae ex qualibet
causa ab iis exigantur pro ipsis et colonis, et servis,
quas notitia nobis porrecta declarat.

Nullus vero, antequam statutum tempus in legibus
cognoscendis impleverit, huic consortio sociatur. Filii
autem advocatorum, qui tempus illud expleverunt, quoad
receptionem in tali consortio extraneis praeferantur.
Qui vero fisci patronatum adeptus et mortuus est, so-
latia inde praebere solita ad heredes transmittat: su-
perstes autem publicorum negotiorum sollicitudine ne
invitus oneretur, neque exhibeatur aut deducatur sine
speciali iussione sacra: sed forum competens coram
Comite habeat, sententiis tantum inde prolatis sub-
iacens.

INTERPRETATIO.

Potentibus advocatis fori spectabilis Comitum Orientis,
ut apud ipsos fisci patronum institueretur, praesens con-
stitutio id liberaliter indulgens sancit, eum, qui quoquo
tempore primus in isto foro deprehendatur, per bien-
nium fisci patroni officio fungi, et solatiis communi con-
sensu fisci patrono deputatis per biennium frui: praeter-
lapso autem biennio eum advocacione abire: advocatos
vero eius fori quadraginta numero tantum constare: ita,
ut si qui superflui sint, in hoc forum iam allecti, ex
consortio minime reiciantur, nemine alio eis adiciendo,
donec in quadraginta numero consistant: non prohiberi
vero eos, qui fisci advocacionem, impleto eius biennio,

κ) τῆς Ἀσίας apud Fabr. deest. λ) Verba καὶ τοῦ κόμητος τῆς ἰδικῆς οὐσίας in Codd. Haen. et Coisl. desunt. μ) Hinc emendabis Basilica (Fabroti) ubi pessime κομείσθωσαν. ρ) Fabr. et Cod. Coisl. κωλυόμενον. σ) Ita rescribes etiam in Basilicis (Fabroti) ubi mendose librarius dedit ἀξίας. R. Cod. Coisl. habet ἔξουσίας. τ) Fabr. μετὰ τῶν τοῦ δημοσίου συνηγοράτων. θ) Fabr. ἔξκουσατίονα. Cod. Coisl. ἔξκουσατίονα. ς) Cod. Coisl. et Fabr. μιάντων. ζ) Fabr. μόνης γὰρ. Cod. Coisl. μόνας omisso γὰρ. Ita et Ruhken. et Cod. Haen. ε) Cod. Coisl. et Fabr. ἐκάστης. Cod. Haen. et Lugd. Batavus, quo Ruhkenius usus est, ἕξ ἐκάστου. Reliqua pars constitutionis in utroque Codice desideratur. Ruhkenius observavit, eam nec e Basilicis Fabrotii plane expleri posse, quum ibi quaedam mendis laborent, neque ea iam vacet sub examen revocare. Sed quum Cod. Coisl. sine omni lacunae signo hanc constitutionis partem eamque sine mendis istis, quibus in editione Fabrotiana laborat, exhibeat, exinde eam huc reposui, variis lectionibus Fabrotiani textus adnotatis. η) Sic Cod. Coisl. Fabr. ἀπαιτούμενη συνήθεια. θ) ὄσας emendavi, quia pertinet ad συνηθείας. Cod. Coisl. et Fabr. ὄσα. ι) Sic Cod. Coisl. Fabr. συνηγορῶν. κ) Sic recte Cod. Coisl. Fabr. περὶ δὲ. λ) Sic Cod. Coisl. Fabr. ἀλλ'. μ) ἀποφάσεσιν Fabr. Sed Cod. Coisl. ὑποθέσεσιν. Praeferendum autem est ἀποφάσεσιν, quum in textu Codicis legatur per sententiam. α) Cod. Haen. ἕως sine iota subscripto. β) Cod. Haen. ἐκείνῳ τῷ τόπῳ φόρῳ. γ) Cod. Haen. καταλεχθέντες.

κοντα περισταίησαν. επιτρέπει δὲ τοῖς πληρώσασιν τὸν τοῦ φι-
σοκοννηγοροῦ βυθμόν, καὶ ἐξελεθῶσι τῆς φυσικοσυνηγορίας,
δυνασθῆναι συνηγορεῖν ὑπὲρ ἑαυτῶν, καὶ ὑπὲρ γαμψῆς ἰδίας,
καὶ πενθεροῦ καὶ πενθερας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ γαμβροῦ, καὶ
νύμφης, καὶ ὑπὲρ τῶν ἰδίων κτιρίων, καὶ ὑπὲρ γεωργῶν
ἰδίων, καὶ δούλων ἀνηκότων αὐτοῖς· καὶ μηδὲ τοὺς τού-
των οἴκους μεταίτοις βαρύνεσθαι, ὥστε μὲντοι ἕκαστον ἓνα μό-
νον ἔχειν οἶκον ὑπεξρημένον^{d)} τοῦ βάρους τῶν μεταίων. ἀπα-
γορεύει δὲ ἡ δικάσις συνίστασθαι τινα ἐν ἐκείνῳ τῷ φόρῳ,
πρὸ τοῦ πληρώσασιν τὸν νενομισμένον ἐκείνῳ χρόνον. ἤντινα δὲ ζη-
τησίς ἐστι περὶ τῶν ὀφειλόντων συστήναι ἐν τῷ μνημοευ-
θέντι φόρῳ, προτιμᾶσθαι βούλεται τοὺς παῖδας ἢ τῶν συνη-
γορουμένων ἐπι, ἢ φυσικοσυνηγορουμένων γενομένων, ἢ περιόν-
των, ἢ τελευτησάντων παντὸς ἐξωτικοῦ βουλομένου συστήναι.
νομοθετεῖ δὲ τοὺς τοὺς τῶν συνηγορῶν παῖδας προτίμα
συνίστασθαι, καὶ δέκα δαπανημάτων τινῶν, καὶ αὐτοὺς μὲντοι
τότε συνίστασθαι, ὅτε πληρώσασιν τὸν ἐπὶ τῇ διδασκαλίᾳ τῶν
νόμων ὀρισμένον χρόνον. ἴνα δὲ, φησί, μὴ μόνον αὐτῶν τῶν
φυσικοσυνηγορῶν περιόντων, ἀλλὰ καὶ τελευτησάντων προνοησώ-
μεθα, νομοθετοῦμεν, εἰ συμβῇ ἀφάμενον τοῦ φυσικοσυνηγο-
ραίου τελευτῆσαι, εἰς τοὺς κληρονομοῦσιν αὐτοῦ παραπέμπεσθαι
τὰς παραμυθίας τοῦ φυσικοσυνηγοραίου· τοὺς δὲ γενομένους^{e)}
μηδεμίαν δημοσίου φροντίδα ἀκουσίως ἀναγκάζεσθαι ὑπεριε-
σθαι, εἰ μὴ ἐξ ἰδικῆς βασιλικῆς κτελευσεως, καὶ ἐναγομένους
δὲ αὐτοὺς ἐν ἐπαρχίᾳ ἐξ ἀποφάσεως.

λγ'. Οἱ κατὰ καιρὸν τοῦ δημοσίου συνήγοροι τῶν
ἐπαρχιῶν^{f)} ταῖς καλάνδαις αὐτοῦ μόνον^{g)} τοῦ ἔτους
μετὰ τῶν κοινοστοριανῶν^{h)} κομητῶν τὸ πόννιονⁱ⁾ λαμ-
βανέτωσαν· καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν ἐγγενεῖς ὄντες, τρι-
βούνοι νοταρίων προτίμα γινέσθωσαν, καὶ παρ' αὐτοῖς,
ἢ παρ' ἐνὶ αὐτῶν αἱ πράξεις τῶν ἐξ ἀποφάσεως^{k)} τῶν
ἐπάρχων ὑπομνησθέντων, καὶ γνωσιμαχῶν^{l)} γινέ-
σθωσαν.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

τῶν^{m)} κοινοστοριανῶν κομητῶν] τῶν τοῦ κοινο-
στορίου κομητῶν.

ἙΡΜΗΝΕΙΑ.

Προνόμια τινα τοῖς φυσικοσυνηγοροῖς τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπ-
άρχων τῶν πραιτωρίων ἢ παροῖσα φιλοτιμεῖται δικάσις. βου-
λεται γὰρ τοὺς φυσικοσυνηγοροὺς ἐν ταῖς καλάνδαις ἰανουαριώ-
ναις γινέσθαι κομητῆς τοῦ θεοῦ κοινοστορίου, καὶ punctum
λαμβάνειν ἐκ τῆς βασιλικῆς χειρὸς· καὶ μεθ' οὗ πληρώσασιν τὸν
τοῦ φυσικοσυνηγοροῦ τόπον, εἰ μὴν ἔχουσιν ἐκάτεροι υἱοὺς ἐν-
γενεῖς, γινέσθαι τοὺς υἱοὺς αὐτῶν τριβούνους νοταρίων, τὰς
ἐπιδικῆς ἐπιστολάς κομιζομένους δέκα τοῦ παρῆχον τὸ ἐξ
ἔθους κλοπιμενον suffragiumⁿ⁾, ἧτοι ξενιον· καὶ εἰ τις ἐξ ἀπο-
φάσεως τῆς ἐνδόξου ἐπαρχότητος τῶν ἱερῶν πραιτωρίων ὑπομνη-
σθεῖς γνωσιμαχίας, δύναται ἐκθέσθαι τὸ χρέος, ἧτοι τῆρ δίκην
τῆρ ἐπιφερομένην αὐτῷ ἐπιγνώσκων, μηκέτι παρ' ἰδικῆς δικαστῆρ
διδδομένης ταύτης, αὐτὸν ποιῆσθαι τῆρ γνωσιμαχίαν, ἀλλὰ παρὰ
ταῖς τοῦ ἔτους ἐκείνου φυσικοσυνηγορίας, εἰ μὴν ἐκάτεροι πάρεσι,
παρ' ἐκατέρους, εἰ δὲ εἰς αὐτῶν ἀπολιμπανεται, παρὰ τῷ ἐνί. εἰ δὲ

deposuerint, pro semetipsis, uxore, socero et socru,
genero et nuru, liberisque suis, colonis denique et socru,
vis ad se pertinentibus advocacionis officio fungi: neque
aedes eorum metatorum onere gravari, ut tamen singuli
unam tantum domum immunem habeant: prohibet quo-
que constitutio quemquam in hoc forum recipi, ante-
quam statutum sibi tempus impleverit. Quando autem
quaeritur, quinam dicto consortio sociandi sint, filios
eorum, qui adhuc advocati sunt, aut ad fisci patronat-
um pervenerunt, vel superstitum vel mortuorum, cui-
libet extraneo, recipi cupienti, praeferrri iubet; eosdem-
que gratis ac sine ullis sumtibus sociari, si et ipsi per
statutum tempus Iurisprudentiae operam dederint. Prae-
terea, ut his, ait, qui fisci patronatum adepti vel super-
stant adhuc, vel decesserunt, prospiciamus, iubemus,
advocatum fisci, si mori contingat, officii solatia ad he-
redes suos transmittere; superstitis autem post deposi-
tum fisci patronatum nullam publici actus molestiam
invitos subire compelli, nec exhibitionis aut deductionis
onere gravari, nisi speciali Imperatoria auctoritate; et
in provincia conveniri ex sententia viri spectabilis Co-
mitis Orientis.

XXXIII. Fisci pro tempore patroni Praefectura-
rum Kalendis Ianuariis ipsius tantummodo anni una
cum consistorianis comitibus punctum consequantur:
et filii eorum ingenui tribuni notariorum gratis fiant:
et acta eorum, qui per sententiam Praefecti Praet.
moniti debitum agnoscunt, apud eos vel alterutrum
eorum fiant.

L. 4.
C. II. 8.

SCHOLIUM.

comitibus consistorianis] Consistorii comi-
tibus.

INTERPRETATIO.

Haec constitutio privilegia quaedam largitur fisci pa-
tronis celsissimum Praefectorum Praetorio. Fisci enim
Advocatos Kalendis Ianuariis iubet inter Comites Consi-
storianos recipi, et punctum consequi ex imperatoria
manu: et postquam fisci patroni officium deposuerint,
si quidem filios ingenuos habeant, eos fieri tribunos no-
tariorum, solitas epistolas sine pecuniae eius, quae
suffragii aut xenii nomine insigniri solet, solutione per-
cepturos: ac si quis per sententiam Praefectorum Prae-
torio admonitus super debito, vel causa, quae ipsi in-
geritur, confessionem exponere paratus sit, non est ne-
cesse, delegari arbitrum specialem, apud quem acta
fiant, sed apud fisci pro tempore patronos, si uterque
adest, apud utrumque, si alter adesse non possit, apud
unum intimari: si quis vero amore erga mulierem ab-

d) Cod. Haen. ὑπεξρημένον sine iota subscripto. e) Cod. Haen. plura habet, quam Ruhn. τοὺς δὲ γενομένους φυσικοσυν-
ηγοροῦς ἢ μετὰ ταῦτα γενησομένους. f) Etiam Cod. Haen. et Coisl. τῶν ἐπαρχιῶν. Fabr. τῶν ἐπαρχων. Quae Fabroti lectio
mihi praeferranda videtur. Nam ἐπαρχία plerumque significat provinciam. Praefectura est ἡ ἐπαρχότης, licet labenter con-
cesserim, hoc verbo magis dignitatem Praefectorum, quam regiones, quibus praesunt Praefecti, significari. g) Cod. Haen.
Coisl. et Fabr. μόνον. h) Cod. Coisl. κοινοστοριανῶν. i) Hic locus diu multamque torsit praestantissimorum Ictorum inge-
nitum; quorum varias interpretationes et correctiones congressit Iac. Gothofredus ad Cod. Theodos. Lib. II. Tit. X. p. 162.
edit. Ritter. Ipse quam affert explicationem, aequae incertam puto, atque illam Iac. Constantinaei Subtil. Enodat. Lib. I.
cap. 4. Tom. IV. Thes. Iur. (Meerman.) p. 490. Omnium minime audiendi sunt, qui pacti solatia, vel pacta solatia emen-
dant. Cuius coniecturae fundamentum in Basilicis sibi reperisse visus est Cuiac. Observ. Lib. XIII. cap. 2. Sed oscitantis
librarii lapsus, qui Fabrotum interpretem, maximum quoque virum in errore induxit. Nam in Basilicorum textu sine
controversia πόννιον pro punctum, non πάκτων legendum est: id quod satis e scholiis, quae nunc in lucem prodeunt, patere
arbitror. Quodsi vel Codices manu exarati vel Graeci Interpretes addiderent, functi solatia praeferrim cum Bynkershoeckio
Observ. Lib. I. cap. 7. Sed contra horum auctoritatem nihil temere mutarim. Potuit enim, pro istius aevi barbarie, nova
huic voci potestas subici nobis quidem ignota. Sic in hac ipsa Lege et L. 7. C. h. t. non minus nove ac barbare suffragium
dicitur sportula ob suffragium data: quae significatio praeferrim Brisson. de V. S. R. Licet Fabr. Cod. Lugd. Bat. et Haen.
omnes consentiant in scriptura πάκτων, tamen Codicis Coisl. lectionem, qui solus habet πόννιον, praeferrendam censui. k) Sic
emendavit Ruhnkenius auctoritate Basilicorum Fabroti, in quibus legitur ἐξ ἀποφάσεως. Cod. Lugd. Bat. Haen. et Coisl. ἐξ
αἰτίαςσεως. l) Vid. Cuiac. Observ. Lib. XIII. cap. 4. R. Verba καὶ γνωσιμαχῶν γινέσθωσαν in Cod. Haenel. desunt.
m) Cod. Haenel. μετὰ τῶν. n) MS. συμφάσιον. Sic passim in Codice nostro habita sunt verba Latina, ut facile appareat,
librarium natione Graecum fuisse, Latinae linguae expertem. R.

καὶ τις διάθεσιν ἐσχηκώς πρὸς γαμετήν, δίχα τῶν προικῶν συμβολαίων αὐτὴν ἤγαγετο, καὶ βούλεται κατὰ πρᾶξιν ὑπομημάτων καταθέσθαι περὶ τῆς γαμικῆς αὐτοῦ διαθήσεως, ἥτοι παίδων ὑπόντων αὐτῷ ἐκ τῆς τοιαύτης συναφείας, ἢ μῆπω ὑπόντων, τις τοιαύτας καταθέσεις παρὰ τοῖς κατὰ καιρὸν φισκοσυνήγοροις, ἢ παρ' ἐν αὐτῶν ἐν ὑπομνήματι πραττομένης νομοθετεῖ γίνεσθαι ἢ διάταξις, ἵνα μέντοι ἀκέραιος φυλάττηται τοῖς ἀπολιμπανόμενοις ὁ κατὰ τούτων τῶν ὑπομημάτων ἀρμόζων αὐτοῖς λόγος. εἰ δὲ καὶ τις βούλεται παρὰ τοῖς κατὰ καιρὸν ἐνδοξοτάτοις ὑπάτοις ἀνδροποδα ἴδια ἐλευθερώσασθαι, διὰ τῶν αὐτῶν σωφιστικῶν φισκοσυνήγορον, πραττέτω τὴν ἐλευθερίαν. καὶ τὰ ἄλλα δὲ οὐδὲν ἦτον προνομία, ὅσα ἢ τοῖς φισκοσυνήγοροις, ἢ τοῖς ἐπι συνηγοροῦσι, κατὰ διαφοροὺς τροποὺς παρεσχέθη, καὶ ἀπὸ ταύτης, φησὶ, τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας ἐν τῇ οἰκίᾳ σταθερότητι φυλαττέσθαι.

αὐτοῦ μόνου τοῦ ἔτους] Προσκειται εἰς τὸ κατὰ πόδας· καθὼς τὸ τοιοῦτον πράττουσι ὄφραμιον. καὶ φησιν ὁ Θαλλελαῖος· ἐπειδὴ τοῖς κατὰ καιρὸν γενομένοις φισκοσυνήγοροις δέδωκε τὴν *pulcitar* ὁ παραιμυθίαν ἢ διατάξις, ἵνα μήτις νομίσειεν, ὅτι καὶ οἱ πάλαι γενομένοι φισκοσυνήγοροι ταύτην ἔχουσι τὴν παραιμυθίαν, διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν ἡ διάταξις, τοὺς αὐτοῦ μόνου τοῦ ἐνιαυτοῦ φισκοσυνήγορους, τοὺς ἐπὶ τῷ ὄφραμιον τοῦτο διανύοντας, λαμβάνειν τὴν τοῦ punctu παραιμυθίαν.

τῶν κομιστοριανῶν κομήτων] Οὐκ ἐδήλωσε σαφῶς ἡ διάταξις, εἰ βούλεται αὐτοὺς κομήτας κομιστοριανῶν γίνεσθαι, καὶ οὕτως λαμβάνειν τὸ punctum¹⁾. ἀλλὰ δι' ὧν εἶπε, μετὰ τὴν κομήτων κομιστοριανῶν τὸ punctum λαμβανέτωσαν, ἔστι καταστοχάσασθαι, ὅτι καὶ αὐτοὺς ἐβουλήθη κομήτας κομιστοριανῶν γίνεσθαι. καὶ ὅτι ἐν αὐτῷ οὐν τῷ ἐνιαυτῷ, ἐν ᾧ εἰσι φισκοσυνήγοροι, τὸ τοῦ punctu κέρδος ἀποφέρονται. μετὰ δὲ τὸν ἐνιαυτὸν τέως ὅτε πληρώσουσι, καὶ ἀποδώσιν²⁾ τὸ φισκοσυνήγοριον, τότε τοῖς τέκνοις αὐτῶν, εἴαν ἐκάτεροι παῖδας ἔχωσι, δίδοται ἢ τῶν τριβούνων νοταρίων ἀξία. εἰ τις οὐν τελευτήσῃ μῆπω τελέσας τὸν τοῦ φισκοσυνήγορου βαθμὸν, οὐκ ἔχει ὁ τούτου υἱὸς τὴν τοῦ τριβούνου νοταρίου στρατείαν³⁾ ἥτοι παραιμυθίαν.

οἱ παῖδες αὐτῶν εὐγενεῖς] Εὐγενεῖς μόνον ἐξήτει εἶναι τοὺς τῶν φισκοσυνήγορων παῖδας ἢ διατάξις, οὐ μὴν γνησίους. εἴαν οὐν μὴ διάθεσιν γαμικῆν, ἀλλὰ ψιλὴν συνηθείαν ἐσχηκώς μετὰ γυναικὸς ἐλευθερίας, ἔσχεν ἐξ αὐτῆς υἱὸν εὐγενῆ, εἰ καὶ μὴ ἐστὶ γνησίος, ὅμως διὰ τοῦτο μόνον τὸ εὐγενῆς εἶναι γίνεται τριβούνος νοτάριος.

I. 4.
C. II. 8.

Εἰ⁴⁾ δὲ καὶ τις τὴν ἐν συνηθείᾳ⁵⁾ οὔσαν αὐτῷ γυναικί διχα προικὸς νομίμως ἀγαγέσθαι βούλεται, παρὰ τοῖς τοῦ δημοσίου συνηγόροις τὴν περὶ αὐτὴν πραττέτω προαίρεσιν· καὶ οἱ παρὰ τοῖς ὑπάτοις ἐλευθερούμενοι, διὰ τούτων ἐλευθερούσθωσαν, βεβαίῳ αὐτοῖς καὶ τοῖς μετ' αὐτοὺς τῶν ὁπωσδήποτε πορισθέντων αὐτοῖς προνομίων, καὶ ἐντεῦθεν μενόντων.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ἐν μὲν ταῖς ἐπαρχίαις οἱ μετὰ τὴν προσγενομένην αὐτοῖς ὑπόμνησιν γνωσιμαχίαν ποιούμενοι, οὐδενὸς δικαιοῦ πρὸς τοῦτο δέονται, ἀλλὰ μόνον παρὰ συμβολαιογράφοις, καὶ οἰκίᾳ χειρὶ, τὴν τοιαύτην ἐπίδεται γνωσιμαχίαν. μόνον δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν πόλεων ἰδικῶς πρότερον ἐδίδοτο διαγνώμων, παρ' ᾧ κατέθετο ὑπομνησθεῖς, καὶ γνωσιμαχίας, ὅτι ἐπέγνω τὸ οἰκεῖον χρέος. ἀντὶ τούτου νῦν τοῦ ἰδικοῦ διαγνώμωνος ἐπέλευσεν ἢ διατάξις παρὰ τοῖς φισκοσυνήγοροις τὴν περὶ τούτων⁶⁾ πρᾶξιν συνιστάσθαι. ἴσως γὰρ παραιμυθίαν τινὰ ὑπὲρ αὐτοῦ τούτου παρέχουσαν ἢ ὁ χρεωστῆς ὁ γνωσιμαχῶν ἢ ὁ δανειστῆς ὁ τὴν γνωσιμαχίαν λαμβάνων· καὶ ἐβουλήθη ἢ διατάξις ταύτην τὴν παραιμυθίαν τοῖς φισκοσυνήγοροις παρεχέσθαι.

παρὰ τοῖς τοῦ δημοσίου συνηγόροις] Ὁμολογουμένως δὲ καὶ ἐκ τῶν παλαιῶν νόμων, καὶ ἐκ τῶν βασιλικῶν

reptus, absque dotilibus instrumentis matrimonium contraxerit, et super affectu suo, liberis vel iam extantibus vel necdum procreatis, legitimis allegationibus uti maluerit, eas apud eosdem pro tempore fisci advocatos, vel alterutrum eorum actis mandari, ut iis, qui absunt, iuri cognitae allegationes, si quae competunt, integre serventur: si quis autem apud gloriosos pro tempore consules mancipia sua manumittere velit, per hos ipsos sapientes fisci patronos peragat manumissionem. Neque minus alia privilegia, quaecunque ipsis vel fisci patronis, vel togatis adhuc, diveris modis tributa sunt, ex hac sanctione in stabilitate sua serventur.

eius tantummodo anni] Additur in τῷ κατὰ πόδας· per quem tale peragunt officium. Et dicit Thallelaeus: quoniam constitutio fisci pro tempore patronis puncti solatia concessit, ne quis putaret, iam olim eos his solatiis esse gavisos, ideo addit, fisci advocatos eius tantum anni, per quem tale peragunt officium, puncti solatium capere.

consistorianis comitibus] Non satis manifeste constitutio declaravit, an eos Comites Consistorianos esse velit, atque ita punctum capere. Sed dum dicitur, inter Comites Consistorianos punctum capiant, concidere licet, hos quoque Comites Consistorianos esse voluisse. Eo igitur anno, quo sunt fisci patroni, puncti solatio fruuntur. Post annum vero, quando fisci patronatum iam adimpletum deposuerint, filii, quos habent, dignitate tribunorum notariorum ornantur. Si quis igitur decesserit, fisci advocati officio nondum finito, filius eius nec tribuni notarii munus, nec solatia consequitur.

filiis eorum ingenui] Constitutio postulat tantum ut sint ingenui fisci patronorum liberi, non ut sint legitimi. Quodsi igitur non matrimonium contrahendi animo, sed nuda familiaritate ductus, ex libera muliere filium ingenuum procrearit, etsi is non est legitimus, tamen propterea solum, quod ingenuus est, tribunus fit notarius.

Si quis cum muliere, cum qua consuetudinem habuit, iustas nuptias sine dote contrahere velit, voluntatem suam apud fisci patronos declaret: et qui servos suos apud consules libertate donare velint, per hos manumittant; privilegiis, quae ipsis quocunque modo acquisita sunt, istis et his, qui post eos sequuntur, hoc quoque respectu in stabilitate sua duraturis.

INTERPRETATIO.

Qui in provinciis super debito aliquo causave moniti confitentur, nullius hanc in rem indigent arbitri, sed tantum apud instrumentorum conditores manu sua eam confessionem exponunt. Sed in regia urbe solum specialiter antea dabatur arbiter, apud quem monitus aliquis et confessus, debitum agnoscebat. Itaque hac constitutione sancitum est, non apud specialem arbitrum, sed eius loco apud fisci patronos his de rebus gesta intimari. Forte enim exinde lucelli quid proficiscitur vel a debitore confesso, vel a creditore confessionem accipiente; atque adeo constitutio voluit hoc fisci patronis solatium praebere.

apud fisci patronos] Enimvero et secundum leges veteres, et secundum constitutiones Imperatorias

o) *Pulcitar* MS. R. Sic etiam Cod. Haenel. p) Cod. Haen. *puncton*. Ita semper legitur in Cod. Haen. q) Inde a verbis καὶ ἐν αὐτῷ οὐν τῷ ἐνιαυτῷ Cod. Haen. novam Interpretationis sine ἐρημνείᾳ partem incipit, littera δ' signatam, quod signum verbo λαμβανέτωσαν in textu superscriptum fuit. r) Cod. Haen. ἀπόδονται, sed supra o scriptum est ω. s) Vocem στρατείαν bene capit Scheltinga noster pro qualicumque militia seu munere. Exempla suppeditat *Du Cange* Gloss. Gr. h. v. R. t) Ante haec textus verba εἰ δὲ καὶ τις in Cod. Haen. addita sunt καὶ γνωσιμαχισάντων. u) Male Cod. τὴν συνηθείαν. R. Cod. Haenel. τὴν ἐν συνηθείᾳ. v) Cod. Haen. τούτου.